

POHJANMAAN MAANPUOLUSTAJA

N:o 4
Joulukuu
2021

Kenttävartiossa jouluna 1941.
Kaukana omaisistaan, kaukana lähimmistä yhtenäisistä asunnoista
valvovat jääkärijoukkueen pojat aseveljiensä turvallisuutta.
Rukajärvi, Tunkuan tien suunta 1941.12.24

SA-Kuva

Maaliviittoja puolustuksemme tulevaisuuteen

Aikanaan, siis 1990-luvulla, palvelin reserviupseerikoulussa upseerioppilaiden kouluttajana kiväärilinjalta. Puolustukseen ryhmitytässä joukkueenjohtajan käskytti muun muassa puisten maaliviittojen valmistelun vartiopaikalle. ”Metrin mittainen, käsivarren paksuinen, toisesta päästä terävä. Viittaa merkittävä maalin nimi, suunta ja etäisyys”. Näin väsyneelläkin taistelijalla oli selvillä epäsuoran tulen maalit ja havaintojen sitominen niihin nähden. Olemme vastikään saaneet tällaisia maaliviittoja puolustuksemme tulevaisuuden askeleihin – selonteon ja asevelvollisuusmietinnön. Palaan niihin tässä kirjoituksessani myöhemmin.

Kaikilla valtioilla on nimittäin perustehtävänsä kansaansa kohtaan. Tärkeimpiä näistä on turvallisuuden tuottaminen. Yksi uhakuva, pandemia, on nyt valitettavasti toteutunut ja vastatoimenpiteet koukkaamaankin pyrkivää virusta vastaan ovat käynnissä.

Kansallisessa varautumisessa otetaan huomioon myös sotilaalliset uhat. Syyskuussa julkaistu puo-

lustusselonteko muistuttaa, että sotilaallisen voiman ennakoiva käyttö kuuluu useiden, etenkin suurvaltojen mahdollisten työkalujen pakkiin. Kansainvälinen ja Suomen puolustuksen toimintaympäristö säilyy valitettavasti jännitteisenä ja vaikeasti ennakoitavana.

Joskus kuulee väitettävän, että valmistaudumme menneisyyden kriiseihin. Kehotan perehtymään puolustusselonteon analyysihin, kehitysarvioihin ja toimenpiteisiin muun muassa kyber- ja avaruuslottuvuoksissa. Nekin ovat vain osa-alueita laaja-alaisen vaikuttamisen kentässä. Vanhat konstit eivät poistu. ”Rautaa rajalle” -työkalua käytetään edelleen, esimerkiksi Ukrainan tilanne. Pelkkä hakkerointi ei vastaa panssarivaunujen ja tykkien muodostamaan uhkaan.

Selonteko painottaa maavoimien paikallispuolustuksen uusimista kokonaisvaltaiseksi paikallispuolustukseksi. Olemme tässä aluetoimistona osana Porin prikaatia ja yhdessä maakuntiemme, Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan toi-

mijoiden ja reserviläisten kanssa tehneet viime vuosina oikeita asioita oikein. Paikallispuolustuksessa riittää tulevana vuosina voittoja myös muille viranomaisille ja toimijoille, ei pelkästään puolustusvoimille. Mikäli terveystilanne sen mahdollistaa, harjoitteleme ensi maaliskuun alussa VAASA22-VA-SA22-paikallispuolustusharjoituksessa.

Selonteko ei myöskään unohda huoltovarmuuden ja kansainvälisen yhteistyön merkitystä. Tässä ei pohjalaisissa maakunnissa pitäisi olla mitään uutta. Talvisodan aikainen jäätie Pohjanmaalta Uumajaan tuki taisteluamme 2 000 kuorma-autosuorituksella. Olen tänäkin vuonna muistuttanut – erinomaisesti sujuneissa - kutsuntatilaisuuksissa, että sijoitettuna Keski-Eurooppaan, Suomen pohjoisosassa olisi Itämeressä ja eteläosassa Välimeressä. Eri uhkatilanteissa tämän alueen hallinta edellyttää teknologisesta kehityksestä huolimatta suurta joukkomäärää.

Yleinen asevelvollisuus on useaan kertaan mietitty taloudellinen ja kestävä

vastaus kysymykseen nieltä Suomen sotilaallinen puolustaminen. Tästä tehtävästä päätaakan kantavat aina suomalaiset itse. Tämä riippumatta siitä, haemme joskus sotilasliiton jäsenyyttä.

Parlamentaarinen komitea julkaisi puolitoista viikkoa sitten suosituksensa asevelvollisuuden kehittämisestä tasa-arvoisemmaksi. Koskeehan jo nyt maanpuolustusvelvollisuus kaikkia Suomen kansalaisia vauvasta vaariin. Komitea esittää koko ikäluokalle sukupoleen katsomatta kutsuntapäivää ja myöhempää palvelukseen määräämispäivää. Tarkempi toteuttamistapa jää valmisteluun.

Myös siviilipalvelusta halutaan kehittää enemmän kokonaisturvallisuutta palvelevaksi. Reserviläisiä kiinnostanee selvityksen jatkotarkasteluesitys, jonka mukaan asevelvollisuuden ikäraja tulisi nostaa nykyisestä 60 vuodesta. Edellä mainitut asiakohdat vaativat muutoksia muun muassa asevelvollisuuslakiin, eivätkä ole aivan välittömästi käytössä. On kuitenkin todennäköistä, että ne etenevät poliittisen

Evl Mauri Etelämäki

Pohjanmaan
aluetoimiston päällikkö

Kuva: Pasi Lindroos

yhteisymmärryksen kautta valmisteluun varsin pian.

Lopuksi haluan onnitella kaikkia itsenäisyyspäivänä ylennettyjä ja muutoin palkittuja. Muistakaamme ja kunnioittakaamme sitä, että uhrausten ansiosta lippu liehuu.

RAUHALLISTA JOULUA JA TURVALLISTA UUTTA VUOTTA LUKIJOILLEMME!
FRIDFULL JUL OCH TRYGGT NYTT ÅR TILL VÅRA LÄSARE!

ÄRJY21 - maakuntakomppanioiden taisteluharjoitus

Niinisalo toimi viikon 46 lopulla Pohjanmaan maakuntakomppanioiden taisteluharjoituksen näyttämönä. Puitteet soveltuivat mainiosti niin rakennetun alueen kuin metsämaaston-

kin taisteluihin.

Kyseessä oli Pohjanmaan aluetoimiston tärkein harjoitus ÄRJY21, jolla valmistaudutaan kevään 2022 paikallispuolustusharjoi-

tukseen Vaasassa. Harjoitusta tukivat MPK Pohjanmaan reserviläiskouluttajat. Paikallispuolustusta harjoittellessa mukana on toki aina sen ydintoimintoihin lukeutuva viranomaisyhteistyö,

jota Niinisalossa oli toteuttamassa Poliisi Pohjanmaa - Polisen Österbotten.

Harjoituksessa hyödynnettiin kattavasti myös Sisu XA-180M kuljetuspans-

sariajoneuvoja sekä Puolustusvoimien simulaattoriavusteisista koulutuksen järjestelmistä kaksipuoleisen taistelun simulaattoria. Mikäli ei ole ennestään tuttua, niin näistä ensiksi

mainittu tunnetaan lempinimeltään PASI ja viimeksi mainittu puolestaan on lyhennettynä KASI.

Kuvat / Puolustusvoimat / Pasi Lindroos

Nousujohtoisesti – nollasta kymppiin

Ammuntakurssi naisille Kalajoella

Itse valmistettu kevyt kenttälounas oli syöty, trangi puhdistettu ja pakattu – kokemus sekin osalle armeijaa käymättömistä kurssilaisista. Oli aika jatkaa iltapäivä kivääreiden parissa ja valmistautua ampumataitotestiin.

MPK:n Kokkolan koulutuspaikan aktiivien suunnittelema ja toteuttama ammuttakurssi naisille oli startannut lauantaiaamuna 30.10. Kalajoella, Särkkäin Portin 100 metrin ampumadalla. Täysi-ikäisiä osallistujia etupäässä Kalajoelta ja lähimaakunnasta oli ilmoittautunut ennätysmäärä, 17 henkeä, joista 14 oli päässyt paikalle.

Aamupäivän aikana kurssinjohtajana ja kouluttajana toiminut reservin vääpeli Jari Kerola oli opettanut kurssilaisille perusteet turvallisuudesta aseen käsittelystä ja amunnasta. Varomääräykset oli omaksuttu ja kerrattu useaan otteeseen. Asiaa tuntemattomille ja ennakkoluuloisille ihmisille ampuminen ja aseet on tunteenomainen ja pelottavakin asia. Asiallisella kouluttamisella ja jopa kädestä pitäen opastamalla ja ohjaamalla nämä ennakkoluulot katoavat, ja aseiden käsittelyyn ja itse ampumiseen ruutiaseella syntyy hallittu kokemus.

Koulutusasaina olivat pääosin MPK Pohjanmaan omat, Etelä-Koreassa valmistetut reserviläiskiväärit, jotka ovat itselataavia, kertatulta ampuvia aseita. Ne poikkeavat Puolustusvoimien rynnäkkökivääreistä siten, että niillä ei voi ampua sarjattulta ja ovat hiukan keveämpiä painoltaan, 3,4 kg lippaan kanssa. Kaliiperi 7.62 x 39 on kuitenkin sama.

Anna-Mari Pyykölä kertoi, että aseisiin tutustuminen ja ampuminen olivat hänelle tärkeä kokemus tänä korona-aikana, kun ei ole voinut oikein harrastaa mitään. –En ole aikaisemmin ampunut ruutiaseilla, sutjakkaasti tämä on sujunut ja hyvän tuntuman olen niihin saanut. MPK voisi järjes-

Aamupäivän aikana oli käyty läpi ammunnan perusteet ja ase, jolla päivän aikana tultiin ampumaan. Kalustona käytettiin MPK Pohjanmaan uusia, korealaisvalmisteisia reserviläiskiväärejä. Aseen osat ovat tulleet tutuiksi, purkaminen ja kokoaminen onnistuu jo ripeään tahtiin.

tää lisää tällaisia kursseja, mainitsi koelaukauksiaan tauluilla tarkastellut kalajokinen rouva.

Apukouluttajina toimineet korpraali res. Jarkko Hyry ja jääkäri Tuomas Niemi ohjeistivat tauluilla muutoksia tähtäyspisteisiin, jos iskemät olivat selvästi kauempana taulun keskiöstä. Itsekin aktiivisesti ampumista harrastavat reserviläiset opastivat kurssilaisia kaikissa niissä tilanteissa, missä apua tarvittiin tai neuvoa kysyttiin.

Myös Kalajoelta naisten ammuttakurssille kaverinsa houkuttelemana saapunut Thiyada Haeotai oli tyytyväinen päätökseensä lähteä kokemaan jotain ihan uutta. –Kyllä kannatti lähteä, vaikka en ole koskaan ennen ampunut aseilla. Lopulta osui hyvin, kun tein ohjeen mukaan, nau-rahti iloinen ensikertalainen. –Lähden kyllä ampumaan uudestaan, kun tulee seuraava kurssi, oli hänen vakuuttava mielipiteensä. –Tämä ampuminen on täydellistä vastapainoa omalle hektiselle työlleni, tässä pitää keskittyä tekemiseen, painotti kälviäläinen Heidi Kolppanen. –Kivaa ja erilaista toimintaa!

Lena Raatiniemi oli jo saanut kokemusta reservi-

läistoiminnasta, sillä Kalajoen Reserviläiset ry:n puheenjohtajana toimiva Jari Kerola oli pyytännyt häntä mukaan yhdistyksen naisjaostoon. –Olen nyt toista kertaa mukana ampumassa ja makiaa on ollut! Impulla olen ampunut aikaisemmin, joten oli se potkaisu pieni säikäys ensin, mutta kyllä tämä on kaiken kaikkiaan miellyttävä kokemus ja antaa uskallusta. –Meillä on hyvät kouluttajat täällä, oli rouva Raatiniemen varmanäkemys päivän annista. Reserviläiset, heitäkkin oli joukossa, saivat kurssista yhden rinnasteisen kertausharjoitusvuorokauden ja naisten vapaaehtoisen asepalvelukseen menossa olevat Annika Peltola ja Pinja Niemissalo hyvän tuntuman helmikuussa alkavaan palvelukseen Sodankylässä.

Päivän aikana kurssilla ammuttiin MPK:n ampumakoulutuksen koulutusohjelman (969/2019) mukaiset ammunnat. Reserviläiskiväärillä ammuttiin makuulta, polvelta ja pystystä 100 metrin matkalta ja lopuksi suoritettiin ampumataitotesti. Parhaan tuloksen ampui Pinja Niemissalo, 125 pistettä 15 laukauksella. Toiseksi tuli Jenni Vetoniemi 123 p/15 ls ja kolmanneksi Neea Sjöblom 120 p/15 ls.

–Motivoituneet kurssilaiset, niin positiivinen tunne tästä kaikkineen jäi. Hyvin tämä meni, nousujohteisesti, nollasta kymppiin! Näin kommentoi päivän antia kouluttaja ja kurssinjohtaja Jari Kerola.

Teksti ja kuvat:
Jouko Liikanen

Kurssinjohtaja ja kouluttaja reservin vääpeli Jari Kerola keskellä, vasemmalla reservin korpraali Jarkko Hyry ja oikealla reservin jääkäri Tuomas Niemi.

Hymyyn on aihetta, kun harjoittelu tuottaa jo tulosta ja kaikki luodinreiät löytyvät omasta taulusta.

Aseen hihna säädetään itselle sopivaksi.

Pinja Niemissalo oli päivän tarkin, sovelletussa ampumataitotestissä tulos 125 pistettä 15 laukauksella. Tammikuussa häntä odottaa naisten vapaaehtoisen asepalveluksen suorittaminen Sodankylässä.

Ovatko ampujat valmiina? Kouluttajien valvova katse seuraa valmistautumista.

Pääkouluttaja Jari Kerola on tyytyväinen ensi kertaa kiväärillä ampuneen Thiyada Haeotain tulokseen. Niin on ampuja itsekin.

Militär kurs för kvinnor

I samband med PIKKU-PAUHA21 -övningen i Lochteå den 6.–7.11. hölls kursen ”Grundläggande militära färdigheter för kvinnor”, där 10 kursdeltagare genomgick ett färskt utbildningspaket enligt ”Intti tutuksi naisille”, som utkom våren 2021.

Deltagarna var till hälften i uppbådsåldern, medan övriga var försvarsintresserade kvinnor.

MPK hade förmånen att i

kursen även ha kvinnliga utbildare, serg i reserven Linnea Envall och us i reserven Jenny Strandvall, vilket givetvis medförde en annan koppling till frivillig militärtjänstgöring för kvinnor, när deltagarna vid lediga stunder gavs möjlighet att diskutera tjänstgöringsfrågor.

De bägge dagarnas digra program bestod av sluten ordning, uppsättande av tält, närpostens uppgifter

samt upprättande av basområde. Därefter kunde man avancera mot övriga grundläggande färdigheter såsom vapenhantering, både gällande det personliga samt gruppens vapen, dvs användning av lätt pansarskott, bandminans och handgranatens funktion och hantering.

Som extra bonus hade Björneborgs brigad bidragit med gasmasker och skyddsvästar, vars använd-

ning testades med stor iver, även i spontana löprundor. Motivationsnivån är ju från början given när man som deltagare söker sig till en kurs som helt klart inte innebär större möjligheter till vila. Ändå överraskades både utbildarna, som förutom de redan nämnda även bestod av fältväbel i reserven Nicklas Gustafsson och kapten i reserven Rodney Strandvall, samt jag personligen av deltagarnas snabba

inlärningsförmåga inom både enskilda färdigheter och t ex att verka i patrull. Kursresponsen visade tydligt att MPK:s tänkta kursupplägg är både genomtänkt och lämpligt krävande, vilket för kursarrangörernas del gör det smidigt att även i framtiden kunna erbjuda ett funktionellt kurspaket, samt påbyggnadskurser.

En del av deltagarna deltog även i kursen ”Pistolskyt-

tets grunder för kvinnor” tidigare i höst, och under våren 2022 ska MPK:s halvautomatiska gevär testas på en motsvarande skyttekurs. Kurserna hittills har fyllts i snabb takt, vilket tydligt visar att det finns ett behov av både försvarsinformation och -färdigheter vi bör möta.

**Utbildningschef
Kari Rönnqvist**

Armeija marssii vatsallaan – niin myös vapaaehtoiset maanpuolustajat

PIKKUPAUHA21-harjoitus marraskuun ensimmäisenä viikonloppuna piti sisällään myös kenttämuonituskurssin. Suurta yleisöryntäystä ei kurssi saanut osakseen, kymmenen olisi päässyt, mutta vain kaksi osallistui. Tosin toinen heistä tuli reilun 400 kilometrin päästä, joten tahtoa osallistua ja intoa tehdä ei siis puuttunut.

Viikonlopun muonitus piti sisällään lauantain kaksi lämmintä ateriaa ja iltapalatarpeet sekä sunnuntain aamupalan ja lounaan reilulle sadalle osallistujalle. Kun varsinaiset pääkokit olivat siviiliammattiltaan rautaisia keittiöalan ammattilaisia, annosmäärät tarkkaan laskettuja ja kaikki materiaalit valmiina paikalla, ei apukokeille tehnyt yhtään hankalaa toteuttaa annettuja tehtäviä. Liekö aloittelijoiden säälimistä, säästivät meidät jopa sunnuntaiaamun aikaiselta herätykseltä suorittaessaan alkutoimet keskenään. Puuro oli jo hautumassa ja kahvivedet kiehumassa, kun pääsimme keittiön puolelle. Suositellen kurssia kaikille vapaaehtoistoimijoille, joi-

PIKKUPAUHA21:n joukkomuonituskurssin kouluttajat ja kurssilaiset.

den tehtäväkenttään kuuluu muonitus. Kurssi ei ole pelkkää perunoiden kuorimista, vesien kantamista tai polttopuiden halkomista. Vesi tulee hanasta, kasvikset pilkottuina pusseissa. Opit laskemaan annoskojoja ja ruokatarvikemääriä, jakelulinjaston sijoittamista ja järkevää tehtävien ajoittamista. Ja opit arvostamaan muonitusjoukkoja aivan eri lailla, kun näet sinne linjaston taakse.

Joukkomuonituskurssin sisältö:

- kenttämuonituksen perusteet
- muonituspaikan perustaminen
- elintarvikkeiden vastaanotto, varastointi ja käyttö
- toiminta muonituspaikalla
- erityisruokavaliot muonituksessa
- elintarvikehygieniä ja omavalvonta
- ruokalistan suunnittelu ja annoslaskenta
- kenttäkeittimet ja niiden käyttö

Toiminta ja työnjako muonituspaikalla on järjestelmällistä ja hyvin suunniteltua.

Teksti ja kuvat:

Marjut Holappa

Asevelvollisuuskomitea esittää yhteisiä kutsuntoja ja toimia palveluksen suorittavien määrän kasvattamiseen

Mietintönsä 26.11.2021 jättänyt parlamentaarinen komitea esittää ikäluokan yhteisten kutsuntojen lisäksi toimia palveluksen suorittavien määrän kasvattamiseen ja reservin koulutuksen kehittämiseen. Puolustusvoimat suhtautuu kehittämiseen ja asetettuihin tavoitteisiin avoimesti ja myönteisesti. Mietintö antaa Puolustusvoimille hyvät suuntalinjat koulutuksen ja asevelvollisuusjärjestelmän kehittämiseen. Asevelvollisuusjärjestelmä säilyy jatkossakin Suomen puolustusratkaisun perustana. Toimivuuden vuoksi on tärkeää, että se on järjestelmänä ja toimintatavoiltaan yhteiskunnassa laajasti hyväksytty. Nykyisessä uhkaja toimintaympäristössä Suomi tarvitsee nykyisen kokoiset 280 000 sotilasta käsittävät sodan ajan joukot tehtäviensä toteuttamiseen. Näistä sodan ajan joukoista yli 95 % on reserviläisiä. Komitean esitykset vahvistavat edelleen sotilaallisen maanpuolustuksen toimintaedellytyksiä. Nykyistä järjestelmää haastavat erityisesti asevelvollisten toimintakyvyn rajoitteet palveluksen aloittamiselle tai loppuun asti suorittamiselle. Kehityksen pysäyttäminen edellyttää

Naisten vapaaehtoisen asepalveluksen valintatilaisuus Nivalassa 15.–16.4.2021. Kuva: Jouko Liikanen

eri viranomaisten yhteistyön tiivistämistä nuorten hyvinvoinnin ja toimintakyvyn parantamiseksi. Tavoitteena on, että asepalvelusta aloittavien määrä nousee nykytasosta ja entistä harvempi keskeyttää palveluksen.

– Palveluksen suorittaneiden varusmiesten määrään pyritään vaikuttamaan palveluskelpoisuusarviointin kehittämällä ja palveluskelpoisuusluokit-

telun mahdollisella uudistamisella. Tarkastelemme mahdollisuutta siirtää sairauspohjaisesta arvioinnista asevelvollisen toimintakyvyn kokonaisarviointiin, toteaa komitean työssä asiantuntijana mukana ollut eversti **Jukka Nurmi** Pääesikunnasta.

Naisille ja miehille yhteinen kutsuntapäivä

Sekä koulujärjestelmä että kutsuntajärjestelmä vahvis-

tavat nuorten maanpuolustustietämystä. Mietinnön tavoitteena on naisille ja miehille yhteinen velvoittava kutsuntapäivä. Yhteisenä kutsuntapäivänä on mahdollisuus tarjota tietoa maanpuolustus- ja asevelvollisuudesta (ml. siviilipalvelus) sekä mahdollisuudesta naisten vapaaehtoiseen asepalvelukseen. Tämä parantaa nuorten valmiuksia täyttää maanpuolustusvelvollisuus.

Reserviaikaa osana asevelvollisuutta halutaan vahvistaa. Myös valtioneuvoston puolustuselonteko korostaa paikallispuolustuksen kehittämistä. Tulevaisuudessa paikallisjoukot muodostavat valtakunnallisen verkoston, joka kykenee monipuoliseen ja vaativaan viranomaisyhteistyöhön. Yhteydenpitoa reserviläisiin parannetaan ja reserviläisten osaamista hyödynnetään uudistuvassa paikallispuolustukses-

sa. Komitea katsoo, että reservin ikärajaa on syytä tarkastella, ja tavoitteena tulee olla reservin ikärajan nostaminen.

– Nykyinen asevelvollisuusjärjestelmä vastaa hyvin sotilaallisen maanpuolustuksen tarpeeseen tuottaa reservi koko maan puolustamiseen, toteaa eversti Nurmi.

Komitean tavoitteena on tiivistää siviilipalveluksen roolia yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden vahvistamisessa. Puolustusvoimat suhtautuu myönteisesti mietinnön mukaiseen siviilipalveluksen kehittämiseen. Siviilipalvelusjärjestelmä ei saa olla varusmiespalveluksen kanssa kilpaileva järjestelmä. Palvelusmuotojen välillä on tärkeää olla tasapaino, jotta kyky ja valmius sotilaalliseen maanpuolustukseen säilyy. Reserviin on tärkeää kouluttaa jatkossakin riittävästi asevelvollisia. Seuraavaksi Puolustusvoimat alkaa suunnitella esitysten toimeenpanoa.

Puolustusvoimat

Tiedote 26.11.2021

Yli tuhat ilmapuolustajaa sai harjoitusta ilmauhkaan vastaamiseen Lohtajalla

Valtakunnallinen ilmapuolustusharjoitus (IPH) Lohtajalla on viety menestyksellä päätökseen. Kahdesti vuodessa toteutettavan harjoituksen päätarkoituksena on ilmapuolustuksen joukkojen osaamisen kehittäminen. Kyseessä on ilmapuolustusaselajin tärkein harjoitustapahtuma.

Puolentoista viikon harjoitusrupeama Lohtajan Vattajanniemellä eteni tuttuun tapaan ampumavaiheesta ilmaoperaatioiden torjuntavaiheeseen.

- Ammuimme kaikilla harjoituksessa olleilla ammusilmatorjuntajärjestelmillä ja ohjusjärjestelmistä ITO05M-järjestelmällä,

kertoo harjoituksen esikuntapäällikkö, Ilmasotakoulun apulaisjohtaja, everstiluutnantti **Teemu Kilpeläinen**. Lisäksi käyimme ilmatorjuntajoukoille kuuluvia tutkajärjestelmiä.

Ilmaoperaatioiden torjuntavaiheessa harjoituksen painopisteessä oli ilmatorjuntajoukkojen harjoittaminen osana ilmapuolustuksen kokonaisuutta.

- Ilmauhka koostuu tässä harjoituksessa useista eri elementeistä, joita ovat mm. lennokit, helikopterit ja kiinteäsiipiset koneet sekä elektroninen häirintä, luettelee everstiluutnantti Teemu Kilpeläinen.

Ilmauhkista kokosimme rakenteeltaan erilaisia ja monipuolisia harjoitteita osallistuville joukoille. Osa harjoituksista toteutettiin simulaattoreita hyödyntämällä.

Harjoituksen kokonaisvahvuus toteutui suunnitelmien mukaisesti. Harjoitukseen osallistui noin 1100 taistelijaa, joista reserviläisiä oli viitisenkymmentä, varusmiehiä noin 700 sekä noin 350 palkattuun henkilööstön kuuluvaa.

Harjoitusjoukkojen paluumarssi kotivaruskuntiin sujui aikataulussaan.

Maavoimat

Tiedote 25.11.2021

Kuvat: Puolustusvoimat

Yhteismajoituskokeilu laajenee Puolustusvoimissa vuoden 2022 alussa

Yhteismajoituskokeilua jatketaan Puolustusvoimissa vuoden 2022 loppuun asti. Vuoden alusta kokeilussa mukana ovat kaikki Puolustusvoimien varusmiehiä kouluttavat joukko-osastot paitsi lennostot. Tavoitteena on saada tietoa yhteismajoituksen toimivuudesta eri kokoisissa joukko-osastoissa eri puolilla Suomea. Kokeilun aikana yhteismajoitukseen suostuneet mies- ja naisvarusmiehet majoitetaan yhteisiin majoitustiloihin.

- Yhteismajoituskokeilua on tärkeää jatkaa, koska haluamme saada lisävainoja kaikista puolustushaaroista ja kartoittaa tarkasti yhteistupien haasteita ja vaikutusta palvelusmotivaatioon. Kokeilun perusteet ja käytännön jär-

jestelyt säilyvät ennallaan vuoden alusta, toteaa sosiaalipäällikkö **Hannu Maijanen** Pääesikunnasta.

Varusmiesten aloitteesta käynnistetty kokeilu laajenee myös Rajavartiolaistoksen Pohjois-Karjalan rajavartiostoon. Sosiaalipäällikkö Maijasen mukaan sekä varusmiehet että palkattu henkilöstö on kokenut yhteismajoituskokeilun positiivisena ja tähän mennessä onnistuneena. Puolustusvoimat haluaa jatkuvasti kehittää varusmieskoulutusta ja edistää varusmiesten yhdenvertaisuutta.

- Yhteismajoituskokeilu on vastannut sille asetettuihin tavoitteisiin. Yhteismajoitusjärjestelyt ovat parantaneet erityisesti ryhmäkiinteyttä, palveluksen sujuvuutta, tiedonkulkua ja

tehostanut tilojen käyttöä. Varusmiehet ovat kokeneet, että majoitusjärjestelyt ovat edistäneet myös tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, mainitsee Maijanen.

Myös muissa Pohjoismaissa yhteismajoituksesta on saatu hyviä kokemuksia. Puolustusvoimat kerää havaintoja yhteismajoituksesta vuoden 2022 syksyyn saakka ja arvioi tämän jälkeen Puolustusministeriölle esitystä jatkotoimenpiteistä.

Osallistuminen edelleen vapaaehtoista

Yhteismajoituskokeiluun osallistuminen on vapaaehtoista ja edellyttää kaikkien samassa tuvassa majoittuvien suostumusta. Varusmiehillä on myös oikeus peruuttaa antamansa suos-

tumus milloin tahansa.

Joukko-osastot ohjeistavat yhteismajoituksesta ennen palveluksen aloittamista lähetettävässä alokaskirjeessä, jossa tiedustellaan tulevien varusmiesten halukkuutta osallistua kokeiluun.

Sosiaalitilat, kuten suihku- ja wc-tilat, ovat myös yhteistuvissa majoittuville miehille ja naisille erilliset. Yhteismajoituskokeilu koskee ainoastaan majoitumista kasarmilla, eikä se aiheuta muutoksia esimerkiksi maastoharjoitusten majoitusjärjestelyihin.

Kokeilu käynnissä vuodesta 2020 alkaen

Yhteismajoituskokeilu alkoi vuonna 2020 Maavoimissa, Maasotakoulussa reservinupseerikurssilla

256 sekä Kainuun ja Karjalan prikaateissa. Kokeilua laajennettiin vuoden 2021 alusta Merivoimiin Rannikkoprikaatiin ja Ilmavoimiin Ilmasotakouluun.

Puolustusministeriö antoi 18.2.2020 asetuksen (80/2020) yhteismajoitusta koskevasta määräaikaisesta kokeilusta. Kokeilua jatketaan vuoden 2022 loppuun asti 14.9.2021 anne-

tulla uudella asetuksella (827/2021).

Maastoharjoituksissa ja Merivoimien aluksilla yhteismajoitus on ollut käytössä naisten vapaaehtoisen asepalveluksen alkamisesta lähtien.

Puolustusvoimat

Tiedote 8.11.2021

Johtajuutta kaikissa oloissa – Haapajärven Reserviupseerikerho ry 70 vuotta

Ajat muuttuvat ja me sen mukana. Maamme sisä- ja ulkopoliittinen tilanne oli herkkää aikaa sotien jälkeen, mutta niinpä vain Haapajärvellekin päädyttiin perustamaan oma reserviupseerikerho 1.2.1951. Alkoi järjestelmällinen työ paikallisen maanpuolustuksen ja reserviupseerien valmiuksien kehittämiseksi. Nyt – 70 vuotta myöhemmin – oli hyvä hetki tarkastella tehtyä työtä ja mitä on saavutettu.

Juhlallisuudet alkoivat seppeleenlaskulla Haapajärven kirkkohautausmaahan sankarimuistomerkillä ja jatkuivat kahvituksella ja juhlaohjelmalla Ronkaalankujan seurakuntakodissa.

Juhlatilaisuuden luonne näkyi seurakuntakodissa jo alkuminuuteilta lähtien. Lämmin arvostus toisia, tuttuja juhla vieraita kohtaan – oltiin samojen arvojen äärellä, yhteisellä asialla. Leivoksia ja kahvia nautittaessa keskustelut pöydissä palasivat yhteisesti koettujen tapahtumien pariin, omakohtaiset muistot palailivat mieleen, muisteltiin vanhoja tuttuja.

Katseita menneeseen ja tulevaan

Tervehdyspuheen juhla-alle piti Haapajärven Reserviupseerikerhon nykyinen puheenjohtaja, reservin kapteeni Timo Karvonen. –Korona pilasi kerhon

Haapajärven Reserviupseerikerho ry:n puheenjohtaja, kapteeni res. Timo Karvonen (vasemmalla) ja sihteeri, yliluutnantti res. Antti Joensuu laskivat kerhon seppeleen sankaripatsaalle. Kunniavartiassa vänrikki res. Jarno Ojala (oikealla) ja yliluutnantti res. Jari Marjakangas.

70-vuotisjuhlan pitämisen alkuvuodesta, kerhohan perustettiin 1.2.1951, mutta päätimme toteuttaa tilaisuuden muistaaksemme kaikkia matkassa mukana olleita henkilöitä. –Kerholle on ollut nousuja ja laskuja, ja kun nykytilanteessa niin moni muu harraste kilpailee aktiivisista nuorista miehistä ja naisista, niin se näkyy myös omassa jäsenkunnassamme, jonka keski-ikä on hiukan yli 60 vuotta. Opiskelemaan lähteminen ja työelämä vievät nuoria isommille paikkakunnille. Toiminnassa on sopeuduttava vallitseviin

olosuhteisiin.

Haapajärven kaupungin tervehdyksen juhlivalle yhdistykselle toi kaupungin johtaja Juha Uusivirta. Hän, reservin upseeri itsekin, totesi turvallisuuden tunteen ylläpitämisen ja lisäämisen olevan tärkeä tehtävä näinä aikoina. –Siihen reserviupseerit pystyvät vastaamaan olemalla esimerkkinä vapaaehtoisessa maanpuolustuksessa. –Tämä seurakuntakotimme on ollut pitkään kutsuntojen pitopaikka, ja eräässä viimeaikaisessa tilaisuudessa mukana ollut 103-vuotias veteraani antoiikin hyvän ohjeen nuorukaisille: Olkaa isänmaallisia!

Perinteet ja yhteinen etu toiminnan vaikuttimina

Juhlapuhuja, everstiluutnantti evp. Esko Hirviniemi paneutui aluksi jo 100-vuotiaaseen reserviupseerikoulutukseen aina Vimpelin ja Vöyrin sotakouluista nykyiseen Haminan RUK:uun, joista kaikkineen on valmistunut yli 180 000 miestä ja viimeisen parinkymmenen vuoden aikana myös lähes tuhat naista entisten ja nykyisten reserviemme johtoon. –Omien miesten tunteminen on tärkeää ja heitä johdetaan edestä, omalla esimerkillä, painotti rauhanturvaajanakin 1976–1977 Siinailla toiminut kokenut upseeri.

–Haapajärven Reserviupseerikerho on koko 70 vuoden ajan toiminut ansiokkaasti jäsenten koulutuksen kohottamiseksi, isänmaallisen hengen luomiseksi sekä yhteiskunnan tukemiseksi ja kehittämiseksi. Olette osallistuneet moniin MPK:n harjoitukseen, Varikolla Vuoreen, Lohtajalla Pauhaan, juhlien järjestämiseen, kunniavartioiden sekä yhteistoimintaan Haapajärven-Reisjärven Reserviläisten kanssa. Rauhanturvaajanakin teitä on ollut. –Olette olleet ihmisenä ja työpaikkojenne kautta kehittämässä omaa kuntaa, seurakuntaa ja elinkeinoelämää, tiivistä evl.

Hirviniemi mainiten samalla parinkymmenen vaikutusvaltaisen kerhon jäsenen nimet ja tehtävät näillä toimialoilla.

Monessa mukana, pyyteetön työ huomataan

Huomionosoitusten aikana Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piirin toiminnanjohtaja Antti Wall ja juhlihan yhdistyksen puheenjohtaja Timo Karvonen luovuttivat paikalla olleille henkilöille heille myönnetty ansiomitalit. Maanpuolustusmitalitoimikunta Helsingissä on myöntänyt maanpuolustusmitalin kultaisella soljella reservin kapteeneille Aarne Hedetniemi ja Veikko Vähäsöyrinki.

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piirin kultainen ansiomitali on myönnetty luutnantti res. Hannu Laajalalle. Piirin hopeiset ansiomitalit: kapteeni res. Matti Kuivaniemi, yliluutnantti res. Pentti Niemelä, yliluutnantti res. Matti Ojala, yliluutnantti res. Keijo Tiainen, luutnantti res. Jouni Liuska, luutnantti res. Jari Karpakka, luutnantti res. Kari Hintikka ja luutnantti res. Olli Leppänen. Piirin pronssiset ansiomitalit on myönnetty luutnantti res. Juha Uusivirrälle, vänrikki res. Tarmo Kokkoniemelle ja vänrikki res. Timo Hedetniemelle.

Wall ja Karvonen luovuttivat kunkin henkilökohdaisen mitalin paikalle saapuneille Pentti Niemelälle,

Everstiluutnantti evp. Esko Hirviniemi toi juhlapuheessaan esille reserviupseerien uhrautuvan työn niin sodissa kuin rauhanturvatehtävissäkin, unohtamatta heidän tämän päivän kokonaisturvallisuuteen painottuvaa vapaaehtoista maanpuolustustyötään.

Timo Karvonen kävi tervehdyspuheessaan läpi kerhon perustamisen vaikuttimia.

Kaupunginjohtaja Juha Uusivirta arvostaa reserviupseerien osaamista ja panosta yleisen turvallisuudentunteen lisäämisessä.

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piirin toiminnanjohtaja Antti Wall (2. vas.) ja juhlihan kerhon puheenjohtaja Timo Karvonen (1. vas.) jakoivat piirin ansiomitalit, joiden saajista kolmella oli tilaisuus päästä paikalle. Reservin ylil. Pentti Niemelä (1. oik.) ja ltn. res. Jouni Liuska (2. oik.) vastaanottivat Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piirin hopeisen ansiomitalin. Haapajärven kaupunginjohtaja, ltn. res. Juha Uusivirta sai piirin pronssisen ansiomitalin. Yksitoista muuta mitalinsaajaa vastaanottavat omansa myöhemmissä tilaisuuksissa.

Jouni Liuskalle ja Juha Uusivirrälle. Muille nimetyille mitali luovutetaan myöhemmissä tilaisuuksissa.

Yhteisin voimavaroin kohti tulevaa

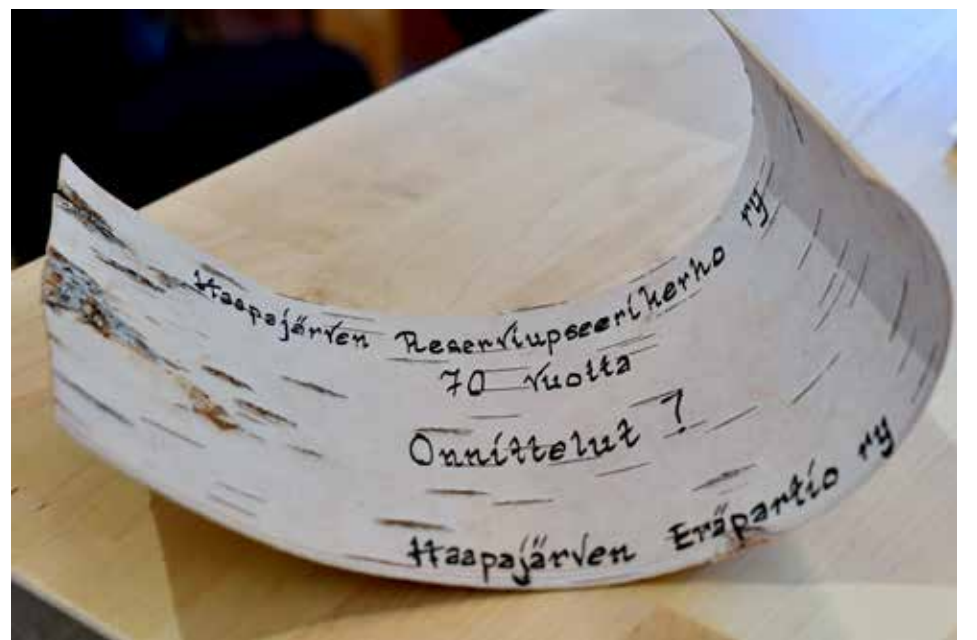
Juhlassa käytiin hyviä keskusteluja liittyen mm. yhteistoimintaan eri yhdistysten ja tahojen kanssa. Eräpartion Monica Paananen ja Teemu Ruuska arvostivat Tynnyrikosken majan käyttömahdollisuutta partiotoiminnassa. Majan omistavat Haapajärven Reserviupseerit ja Reserviläiset yhdessä. Aika moni partiossa harrastuk-

sensa aloittanut hakeutuu varusmiespalveluksessaan RUK:uun, onhan arvopohja molemmissa samansuuntainen.

Haapajärvi on moneen muuhun paikkakuntaan verrattuna ollut hyvässä asemassa Vuortenvuorella sijaitsevan Puolustusvoimien varikon ansiosta. Siellä on järjestetty kertausharjoituksia, koulutusta reserviläisille ja alueella on mm. 300 metrin ampumarata harjoittelua varten. Timo Karvonen iloitsikin hyvässä nosteessa olevan ampumatoiminnan viriämisestä yhdessä Reserviläisten kanssa

ja Vuortenvuoren vanha sotilaallinen ilmapiiri tukee tätä maanpuolustuksellista harrastusta. Haapajärven Reserviupseerikerhoa muistivat onnitteluin, sähköin ja rahalahjoituksin mm. Suomen Reserviupseeriliitto, Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piiri, Nivalan Reserviupseerikerho, Haapajärven kaupunki ja seurakunta, Haapajärven-Reisjärven Reserviläiset, Haapajärven Eräpartio ja useat yksityiset henkilöt.

Teksti ja kuvat:
Jouko Liikanen

Haapajärven Eräpartio jakoi tervehdysten ohessa oikeaa tuolta juhlivalle yhdistykselle. Ihan tiille saakka, niin kuin muutama muukin yhdistys ja yksityinen.

Pääosin haapajärvinen juhlayleisö sai kuulla mielenkiintoisia vaiheita oman paikkakunnan reserviupseerikerhon 70-vuotiselta taipaleelta. Niin kuin pj. Karvonen mainitsikin, niin juhlasta haluttiin tehdä oman näköinen, poissa oli kaikki prameus ja keskityttiin vain oleelliseen.

Maanpuolustushenkiset automiehet koolla

Keski-Pohjanmaan Autojoukkojen killan aktiivijäsenet olivat 13.11.2021 kokoontuneet syyskokoukseen kokkolalaiseen lounasravintola HerkkuHettiin.

Kokous alkoi leppoisan kahvittelun merkeissä, ja allekirjoittaneella oli ilo saada osallistua tilaisuuden kulkuun kutsutun vieraan ominaisuudessa.

Kokkolaa kotipaikkanaan pitävä yhdistys on nähnyt pitkän kaaren keskipohjalaisista maanpuolustustoimintaa, ja sen jäseniä on

ollut mukana vaativissa tehtävissä mm. MPK:n PAUHA- ja RANNIKKO-MYRSKY-harjoituksissa. Monet killan järjestämistä retkistä ovat suuntautuneet maanpuolustuksellisiin tai sotahistoriallisiin kohteisiin. Myös Raatteen marsille osallistuminen on ollut pitkään killan perinteisiä toimintoja. Merkittävä osa maanpuolustuksellisten kiltujen työstä suuntautuu aselajikohtaista koulutusta antaviin Puolustusvoimien joukkoyksiköihin, niinpä

jokavuotiset vierailut varusmiesten kotiuttamispäivinä ovat suuntautuneet Kainuun prikaatin Kuopion huoltopataljoonaan kuuluvaan HK:aan ja IERAUTOK:aan, missä on luovutettu ansiotuneille varusmiehille killan puukko ja kunniakirja. Suhteet ovat hyvät myös Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alue-toimistoon.

Ja kun automiehiä ollaan, niin silloin osallistutaan myös PV:n erilaisille ja eritasoisille ajolupakursseille ja muihin ammattitaitoa kehittäviin tapahtumiin. Myös perinteiseen ammun-
tapäivään ja kunniavartiointiin osallistuminen kuuluvat luonnollisena osana killan jäsenten toimintoihin. Parina-kolmena viime vuotena koronatilanne on estänyt monta kiltaretkeä, mutta ne ovat silti suunnitelmassa esim. Rovajärvelle ja jopa Brysseliin EU-parlamenttiin ja NATO:n päämajaan saakka.

Näinä päivinä lähes kaikilla perinteisillä yhdistyksillä on ongelmia ikääntyvän jäsenistön suhteen. Auto-

joukkojen Keski-Pohjanmaan kiltaryssä on pohdittu tätäkin asiaa, mutta siellä on nyt päädytty ratkaisuun, jossa hallituksen jäsenet aktivoituvat ja aloittavat kummiluontoisen jäsenhankinnan nuorempien reserviläisten suuntaan. Hyvä idea toteuttaa myös muissa

vapaaehtoista maanpuolustusta harjoittavissa yhdistyksissä!

Vakiintuneissa olosuhteissa Keski-Pohjanmaan Autojoukkojen kiltary on kuitenkin toimiva yhdistys, jolla on tulevaisuutta niin kauan kuin ihmisiä ja tavaraa siirretään neljällä tai use-

ammalla pyörällä paikasta toiseen. Yhteen hiileen puhaltava ja keskustelevalle – ei riitelevä – hallitus pystyy luotsaamaan ja kehittämään yhdistystä eteenpäin. Sen huomasi koko kokouksen aikana.

Teksti: Jouko Liikanen

Autojoukkokiltojen liiton vuosikokous pidettiin Oulussa 2.-3.10.2021. Ari Olli ja Timo Alanko kävivät kertomassa Keski-Pohjanmaan Autojoukkojen killan toiminnasta.

Puheenjohtaja Eero Muhonen (oikealla) ja sihteeri Kaj Nisula luotsaavat Keski-Pohjanmaan Autojoukkojen kiltary samassa rintamassa muiden maanpuolustusyhdistysten kanssa. Kuva: Jouko Liikanen

Jalkaväkirykmentti 29 jatkosodassa 80 vuotta sitten

Euroopassa riehuvaa suur-sota samoin kuin Neuvostoliiton harjoittama painostus pitivät talvisodan jälkeisessä Suomessa yllä jatkuvaa jännitystä. Maa teki parhaansa nostaakseen puolustusvalmiuttaan. Armeija sai aseita, sen tositalanteessa perustettavien divisioonien määrää lisättiin yhdeksästä kuuteentoista, niiden tulivoima lähes kolminkertaistettiin talvisodan divisiooniin verrattuna ja liikekannallepano-organisaatiota uusittiin.

Neuvostoliiton uutta hyökkäystä enteilevä käytös sai Suomen lähentämään suhteitaan Saksaan. Liikekannallepano käynnistyi 18. kesäkuuta 1941. Saksa hyökkäsi Neuvostoliittoon 22. kesäkuuta, ja kolmen päivän kuluttua neuvostoilmavoimat pommittivat Suomea. Nyt Suomikin saattoi liittyä sotaan kuitakseen talvisodassa kokensa vääryyden.

JR 29 oli kotiseuturykmentti

Keski-Pohjanmaan sotilaslääänissä perustettiin eversti K. A. Heiskasen komentama 11. divisioona. Sen jalkaväkirykmentit olivat eversti P. A. Autin komentama JR 8 ja ensin everstiluutnantti Yrjö Nahin, sittemmin majuri M. J. Ahon komentama JR 50 sekä everstiluutnantti Paavo Susitaipaleen komentama JR 29.

JR 29 oli niin sanottu kotiseuturykmentti. Sen I pataljoonan miehistö koottiin pääasiassa Perhonjokilaakson pitäjistä, II pataljoona oli Lestijokilaaksosta ja III:s Kalajokilaaksosta. JR 29 oli kauttaaltaan koottu reserviläisistä kuten JR 50:kin, mutta sen miehistön keski-ikä oli korkeampi. Se lähenteli kolmeakymmentä. JR 8 oli divisioonan nyrkki, sen iskuvoimaisin rykmentti, sillä sen kolmesta pataljoonasta kaksi oli varusmiespohjaisia.

11. divisioona muodostettiin yhdessä 5. divisioonan kanssa VI Armeijakunnan komentajanaan 30. kesäkuuta alkaen kenraalimajuri Paavo Talvela. Armeijakunta puolestaan kuului yhdessä VII Armeijakunnan sekä Ryhmä Oinosen kanssa ylipäällikkö Mannerheimin 29. kesäkuuta perustamaan Karjalan armeijaan, Suomen oloissa jättimäiseen sadantuhannen miehen sotatoimiyhtymään, jota komensi kenraaliluutnantti Erik Heinrichs.

Ylipäällikkö Mannerheim antoi Karjalan armeijan tehtäväksi lyödä Laatokan Karjalassa olevat vihollisvoimat ja edetä itään tavoit-

Näin rennon tunnelman vallitessa JR 29:n komentaja Susitaival esikuntineen ylitti valtakunnan rajan Värtsilän Ilomäessä 6. heinäkuuta 1941 kello 14. SA-kuva.

teena Syvärinjoki ja Äänisjärvi.

Alku aina hankala

Susitaival ei ehtinyt mukaan rykmenttinsä perustamiseen, joka tapahtui Kokkolassa, Kannuksessa, Sievissä ja Haapajärvellä. Perustamisen jälkeisissä kenttäkelpoisuustarkastuksissa hän oli kuitenkin läsnä ainakin Kannuksessa ja Sievissä.

Kannuksessa II pataljoona oli 20. kesäkuuta 1941 ryhmittyneenä kirkon vieriselle torille. Susitaival kätteli upseeriston ja piti joukolle puheen, jossa hän sanoi rykmentin olevan lähdössä puolustamaan kotia, uskontoa ja isänmaata.

Rautiolainen Osmo Tokola muisteli myöhemmin komentajan pitämää puhetta: ”Hän muistutti vanhasta vihollisesta, talvisodan menetyksistä ja varovasti vihjasi siihen, että nyt ne ehkä saataisiin takaisin. Rivimiehestä komentaja vaikutti sympaattiselta sotilalta, vaikka olimme tietäneet hänen aikaisemmat vaiheet jopa jämerän koviksi.”

JR 29:n keskityskuljetus alkoi samana päivänä rautateitse. Matka suuntautui Pohjois-Karjalan Liperiin, jossa rykmentin komentaja tiedustelu-upseereineen oli jo odottamassa. Susitaival ryhmitti rykmenttinsä puolustukseen.

Aamuyöllä 27. kesäkuuta 1941 11. divisioona jakoi hyökkäysryhmityskäsikynsä, jonka mukaan muodostettiin kaksi taisteluosastoa. Taisteluosasto A:ta komentasi Autti ja S:ää Susitaival,

jonka komentoon kuului JR 29 (paitsi I pataljoona, joka jäi divisioonan reserviksi), tykistöä sekä pioneerikomppania. Joukot siirtyivät rajan tuntumaan.

Autin johtama JR 8 havaitsi aukon vihollisryhmityksessä ja pujahti 3.–4. heinäkuuta päävoimillaan muutaman kilometrin syvyyteen. Susitaival sai käsikyn seurata.

JR 29:n ensimmäinen taistelu Ilomäellä 6. heinäkuuta alkoi onnettomasti. III pataljoonan ryhmittyessä hyökkäykseen sattui erehdys: kranaatinheitinkeskitys osui omiin ja hyökkäys epäonnistui. Toisella yrityksellä onnistuttiin. Samaan aikaan toisaalla Autille alistettu I pataljoona taisteli Tsiipakan kylästä, jonka se vaikeuksien jälkeen miehitti 10. heinäkuuta. Divisioonankomentaja Heiskanen vaati tämän vuoksi I pataljoonan komentajan vaihtamista, mutta Susitaival puolusti omiaan.

Karjalan armeijan yleishyökkäys alkoi 10. heinäkuuta painopisteen ollessa Korpiselän suunnalla. Hyökkäys johti pian läpimurtoon. JR 29 osallistui Värtsilän valtaukseseen.

Hyrsylä vallataan

Armeijakunnankomentaja Talvela käski yleishyökkäyksen toisena päivänä 11. divisioonaa jatkamaan hyökkäystä Soanlahden–Prolanvaaran suuntaan. JR 29 kohtasi lujaa vastustusta Juttulammen ja Laajan välisessä vaikeakulkuisessa maastossa, jonka puhdistamiseen osallistuttuaan se

sai käsikyn siirtyä armeijakunnan reserviksi. Rykmentille suodun lyhyen levon jälkeen se alistettiin 1. divisioonalle.

Heinäkuun 24. päivänä Susitaival sai käsikyn katkaista Sotjärven luoteispuolella tie- ja rautatieyhteys Petroskoista Suvilahteen. Taisteluosasto Susitaipaleelle alistettiin majuri Kalle Riitesuon kahdesta rajajääkärikomppaniasta muodostunut Osasto Riitesuo (Kevyt osasto 6) ja Kenttätykistörykmentti 9:n III patteristo, jota komensi kapteeni Eino Tirronen.

Varhain seuraavana aamuna Susitaival lähetti III pataljoonan koukkaamaan idän kautta kohti Hyrsylän kylää. Melko pian sai tilannetta seuraamaan jäänyt rykmentin esikunta kokea ikävän yllätyksen: alkoi kiiivas ammunta, ja pian

katkesivat yhteydet joukkoihin. Vihollisosasto, joka myöhemmin arvioitiin vähintään komppanian vahvuiseksi, oli eristänyt esikunnan ja kuormaston sekä joukot.

Tilanne oli niin sekava kuin vain sodassa voi olla. Vihollinen näytti pyrkivän komentopaikkaa kohti. Tarmokas tykistöluutnantti Jarl Manner sai esikunnan pelastukseksi koottua tykki- ja huoltomiehistä 30-päisen joukon, joka pysäytti vihollisen etenemisen. Jopa keittiömiehet joutuivat taisteluun. Neljän tunnin jälkeen Manner sai avukseen miehiä JR 29:n I pataljoonasta, ja tilanne laukesi onnellisesti.

Myös kaiken aikaa käynnissä ollut hyökkäys Hyrsylään päättyi voitollisesti. Ratsumestari Niilo Eerolan johtama III pataljoona kat-

kaisi Ignoilan ja Hyrsylän välisen tien sekä valtasi Hyrsylän kylän. Pataljoona sai sotasaaliiksi viisi osin tuhoutunutta panssarivaunua, kaksi panssariautua ja kymmenen kranaatinheitintä. Omat tappiot olivat 53 kaatunutta tai haavoitunutta.

Taktisesti hyökkäys oli Susitaipaleelle tyypillinen: vihollinen sidottiin rintamassa samalla, kun koukattiin vahvoin voimin sen selustaan ja estettiin reservien saapuminen. Tämä taktiikka – verrattuna rintamahyökkäykseen – säästi miehiä ja ampumatarvikkeita, ja oli yleinen myös muilla hyökkäysvaiheen komentojilla. Hiki säästi verta.

Yläjoen kovat taistelut

Samaan aikaan toisaalla Osasto Riitesuo eteni kohti Yläjoen kylää, ylitti Suojoen, valtasi kylän, jatkoi Petroskoin–Suvilahden rautatietä kohti ja katkaisi sen 27. heinäkuuta. Se sai avukseen JR 29:n I pataljoonan. Vihollinen aloitti heti tarmokkaat vastahyökkäykset, olihan suomalaisen sillanpääasema strategisesti tärkeä. Neuvostojoukot yrittivät ajaa suomalaisia pois ilmavomien, panssarivaunujen ja panssarijunan tuella siinä kuitenkaan onnistumatta. Suomalaiset tuhosivat kolme panssarivaunua ja yhden junan.

28.7.–1.8.1941 Taisteluosasto Susitaival torjui Yläjoella yhteensä 22 hyökkäystä, joista jotkut äityivät pistintaisteluksi asti. Tirrosen patteriston osuus torjunnoissa oli tärkeä. Ilman sitä ei rataa olisi voitu pitää katkaistuna. Tykistö saattoi ampuu sulkua niin-kin lähelle kuin 50 metrin päähän omista linjoista. Talvela käski Susitaivalta pitämään sillanpääaseman- sa ”kävi miten kävi, koska rautatien hallussapidolla vi-

Komentaja keppeä kädessään kuulustelemassa Värtsilän suunnalla saatua sotavankia 7. heinäkuuta 1941. SA-kuva.

hollisen selustassa on suunnaton merkitys”.

Elokuun toisella viikolla vihollisen hyökkäysinto vähitellen laantui, ja sekin asetui puolustukseen. Kii-vaita taisteluja seurasi väsymys. Näin oli asia etenkin ketjussa jatkuvasti oleskel-leen jalkaväen suhteen, sillä vaihtomahdollisuuksia ei reservien puuttuessa ollut juuri ollut. Menestyksellisesti hyökännyt ja sitkeästi saavutuksiaan puolustanut Taisteluosasto Susitaival palasi 11. divisioonan komentoon. JR 29 oli käynyt erillään Paalun divisioonan päävoimista pitkälti omaa sotaansa. Eversti Paalu oli Susitaipaleeseen ja hänen rykmenttinsä toimintaan tyytyväinen.

Osasto Riitesuo irrotettiin Susitaipaleen komennosta ja siirrettiin toisaalle. Levossa ollut JR 50 ryhmit-tyi etulinjaan Susitaipaleen joukkojen länsipuolelle. JR 8 oli levossa. Susitaival pyysi eversti Heiskaselta

lupaa siirtää rykmenttinsä lepoon ja ehdotti niin ikään levossa olleen Kevyt osasto 10:n vaihtoa etulinjaan.

Heiskanen kieltäytyi ja käski Susitaivalta valmistamaan rykmenttinsä pian alkavaan yleishyökkäykseen. 1. ja 11. divisioona kuuluivat tässä vaiheessa VII Armeijakuntaan, jota johti kenraalimajuri Woldemar Hägglund. Armeijakunnan tavoite oli Petroskoin valtaus. Käsky JR 29:n ja sen tykistötukena edelleen toimineen Tirrosen patteriston etenemisestä kaakkoon annettiin elokuun 18. päivänä.

Susitaival palkittiin 5. elokuuta 1941 2. luokan Vapaudenristillä tammenlehtien kera. Kyseessä oli Mannerheim-ristiä lukuun ottamatta korkein kunniamerkki, mitä everstiluutnantille yleensä myönnettiin. Tämä siihen aikaan vielä kitsaasti myönnetty tunnustus, jota voi pitää tunnustuksena koko rykmentille, merkitsi Susitai-

paleen sotilasuran huipentumista.

Susi-Paavo sotilasjohtaja

JR 29:n keskipohjalaiset miehet muistelivat ensi alkuun hätkähtäneensä, kun kuulivat Paavo Susitaipaleen olevan heidän komentajansa. Susi-Paavon sinimusta rymistely 1930-luvun kiihkeässä poliittisessa elämässä muistettiin. ”Nyt se tapattaa meidät kaikki”, kuului miesten keskuudessa kiertänyt puhe.

Miehet kuitenkin muuttuivat. Miehet saivat huomata, että vaikka jatkosodan hyökkäysvaihetta elettiin, Susitaival ei ollut yltiöpäinen hyökkääjä vaan hyvinkin harkitseva johtaja.

Kun hyökkäyshetki koitti, ja Susitaival oli antanut käskyn parhaan taitonsa mukaan, oli äänettömän rukouksen vuoro: ”Suo meille voitto ja säästä minun poikiani.”

Piippu suussa ja komentajakeppi kädessä rintamalla liikkunut rykmentin komentaja herätti miehissä luottamusta. ”Hän tuli etumaiseen poteroon tapamaan”, muisteli Aki Isoheranen.

Suomalaisia johdetaan edestä. Pelottomuuden lisäksi komentaja oli huomaavainen. ”Jaksaako sotilas olla jo linjassa”,

kysyi Susitaival sairaalasta palanneelta Arvo Rytiojalta. Huolenpito jäi miehen mieleen.

Myös Susi-Paavon ilkeäkurinen huumori huomattiin. Kerran hän oli saanut tiedon, että rykmentin sotilaspastori Reino Kallio oli osallistunut taisteluihin etulinjassa. Niinpä Kallion nähdessään komentaja karjahti: ”Pastorin tehtävä

ei ole osallistua taisteluihin!” Julmistelun jälkeen Susitaival käänsi katseensa adjutantinsa puoleen: ”Adjutantti, tehkää esitys vapaudenrististä pastorille.” Tämän päälle Susi nauroi remakasti. Oikea sotilaspastori oli hänelle sekä sotilas että pastori.

Seuraavaksi 11. divisioonan tehtävänä oli hyökätä Sot-

”Ei kaatuneita, vaan loppuun väsyneitä suomalaisia sotilaita” lukee tämän 30. syyskuuta 1941 otetun SA-kuvan tiedoissa. Taustalla palaa Petroskoi.

”Eversti Heiskanen, majuri Aho ja kapteeni Bäckman suunnittelevat Petroskoin valtausta”, oli kuvan Vilgassa 19. syyskuuta 1941 ottanut TK-mies kirjoittanut kuvatiedoksi. Jääkäri-eversti Kaarlo Aleksanteri Heiskanen (1894–1962) oli vaativa johtaja. Wolf H. Halsti kuvaa muistelmissaan Heiskasta jääkylmäksi kovanaamaksi, joka nieli pahastumisensa jääkim-paleena sisäänsä eikä unohtanut koskaan. Toisaalta JR 8:n pataljoonankomentajan Jukka Malmivaaran – myöhemmän piispan – mukaan Heiskanen ei pohjimmitaan ollut tunnoton ”Kylmä-Kalle”, sillä kun hänet oppi tuntemaan, paljastui ystävällinen ja ymmärtäväinen esimies. Malmivaaran mukaan Heiskanen ei vain voinut hyväksyä sitä, että joku hänen alaisistaan soveltaisi annettuja käskyjä oman mielensä mukaan. Susitaival teki etenkin Präsän operaation yhteydessä omia ratkaisujaan. Hän yritti edetä rauhallisemmin säästääkseen miehiään, kun taas Heiskasella oli kiire kohti Petroskoita. Heiskasen saama huono käsitys levisi ylemmille portaille ja johti Susitaipaleen sotilasuran sivuraiteelle, Ylennys jäi tulematta, samoin Mannerheim-risti. SA-kuva.

Petroskoin valtauksen 1. lokakuuta 1941 johtaneet sotatoimet Suomen sota 1941–1945 toisen osan mukaan.

JR 29 oli muodostettu keskipohjalaisista. Kansanedustajat Kauno Kleemola (Maalaisliitto) ja Matti Lepistö (Sdp) saapuivat rintamalle 26. elokuuta 1941 tervehtimään kotiseutunsa poikia. Komentaja tarjosi teetä Prokkoilan motin laukeamisen kunniaksi. SA-kuva.

Jatkosodan hyökkäysvaiheen 1941 tappiot olivat ankarat, ankarammat kuin kesällä 1944. Susitaival tarkastamassa kunniakomppaniaa sankarihautajaisissa Yläjoella 29. heinäkuuta 1941. SA-kuva.

Petroskoissa järjestettiin valtausparaati 12. lokakuuta 1941 ja sen nimi muutettiin Äänislinnaksi. SA-kuva.

järven ja Säämäjärven välisen kymmenisen kilometriä leveän kannaksen halki. JR 29 siirtyi elokuun 19. päivänä 1941 puolustusryhmittäytyksestä hyökkäykseen ja valtasi Pekkilän-Miinalan tienhaaran. Rykmentin I pataljoona otti sotasaaliiksi panssarijunan ja valtasi 26. elokuuta Sotjärven rannalla sijaitsevan Somban tukikohtakylän. Samaan aikaan II pataljoona taisteli yhdessä JR 8:n III pataljoonan kanssa Prokkoilan motin, josta he saivat noin 500 sotavankia, kolme panssarivaunua ja runsaasti jalkaväkiaseistusta.

Operaation alkuvaiheen jälkeen Susitaival sai helpompia tehtäviä. JR 29 seurasi reservinä JR 8:a, joka raivasi yhdessä JR 50:n kanssa tietä auki. Ankan vastarinnan jälkeen divisioonaa saavutti syyskuun alkuun mennessä tavoitteensa. Sotjärven-Säämäjärven kannas oli nyt suomalaisilla, ja Karjalan armeijalla lähtökuopat uudelle yleishyökkäykselle.

Kohti Petroskoita

Yleishyökkäyksen painopistesuunta oli Präsän (Terun) tienristeys. 11. divisioonan tehtävänä oli edetä Präsään pohjoisesta ja sen jälkeen yhdessä I. divisioonan kanssa tuhota vastassa oleva vihollinen. Susitaival johti Niinisalon kautta Präsään vievää hyökkäyssuuntaa, joskin hänen alaisuudessaan olivat ainoastaan II pataljoona ja erillisyyksiköt. Hyökkäys pysähtyi 6. syyskuuta Niiniselän linnoitettuun kukkulaan.

Tämän jälkeen Heiskanen antoi majuri Ahon komentamalle JR 50:lle tehtäväksi hyökätä Präsään pohjoisesta. Tie Petroskoin suuntaan oli katkaistava. Tällöin yli 200 JR 50:n miestä kieltäytyi hyökkäämästä väsymykseen vedoten. Aho kuitenkin selvitti tilanteen puhumalla, ja rykmentti jatkoi etenemistään.

Präsän eteläpään valtasi Autille alistettu JR 29:n III

pataljoona, joka sai 8. syyskuuta yhteyden pohjoisen kautta kiertoliikkeen tehneisiin JR 50:n joukkoihin. JR 50 onnistui estämään vihollisen murtautumisyrittäyksen Petroskoita kohti. Samana päivänä Susitaival sai Niiniselässä voiton vihollisesta ja yhteyden JR 8:n joukkoihin. Sotasaalis ja vankimäärä oli runsas.

Präsän valtauksen johtaneessa operaatiossa eniten hikeä ja verta saivat uudat JR 50 ja JR 29, jonka III pataljoonan tappiot olivat yli komppanian suuruiset. Susitaival ei tosin päässyt johtamaan rykmenttiään lainkaan täysvahuksena, sillä Heiskanen alisti rykmentin pataljoonia jatkuvasti joko Aholle, Autille tai itselleen.

Mainittakoon, että Susitaipaleen ja Ahon kesken syntyi riita siitä, kumman miehet oikein olivat ottaneet Niinisalon itäpuolella saadut neljä panssarivaunua sotasaaliiksi. On mahdollista, että Aho pyrki epärehdillä tavalla korostamaan oman toimintansa merkittävyyttä. Tämä toi voittoon oman katkeran sivumakunsa, erityisesti kun samoihin aikoihin Susitaipaleen ja Heiskasen välit kiristivät entisestään. Itsenäisiä ratkaisuja tehnyt Susitaival ei ollut käskyjen ehdotonta noudattamista vaativan Heiskasen mieleen.

Präsän valtauksen jälkeen JR 29 oli vajaan vuorokauden hengähdystauolla, jonka jälkeen se 9. syyskuuta vapautti JR 50:n useamman päivän pituiseen lepoon. JR 29 ryhmittyi puolustukseen Präsänjärven pohjoispuolelle. Rykmentti joutui melkein heti torjumaan noin pataljoonan vahvuuden vihollisen pari päivää kestäneitä, ajoittain kiivaita hyökkäyksiä, joita tukivat tykistön lisäksi panssarivaunut ja lentokoneet.

Liikaraskitus ja syksyn koleat säät alkoivat vaikuttaa keskipohjalaisten mielialaan, ja kun miehistötäydennystäkään ei saapunut tarpeellisessa määrin, al-

koi rykmentin taistelukunto laskea. Suuri tavoite, Petroskoi, oli kuitenkin vielä valtaamatta, joten hyökkäystä oli jatkettava.

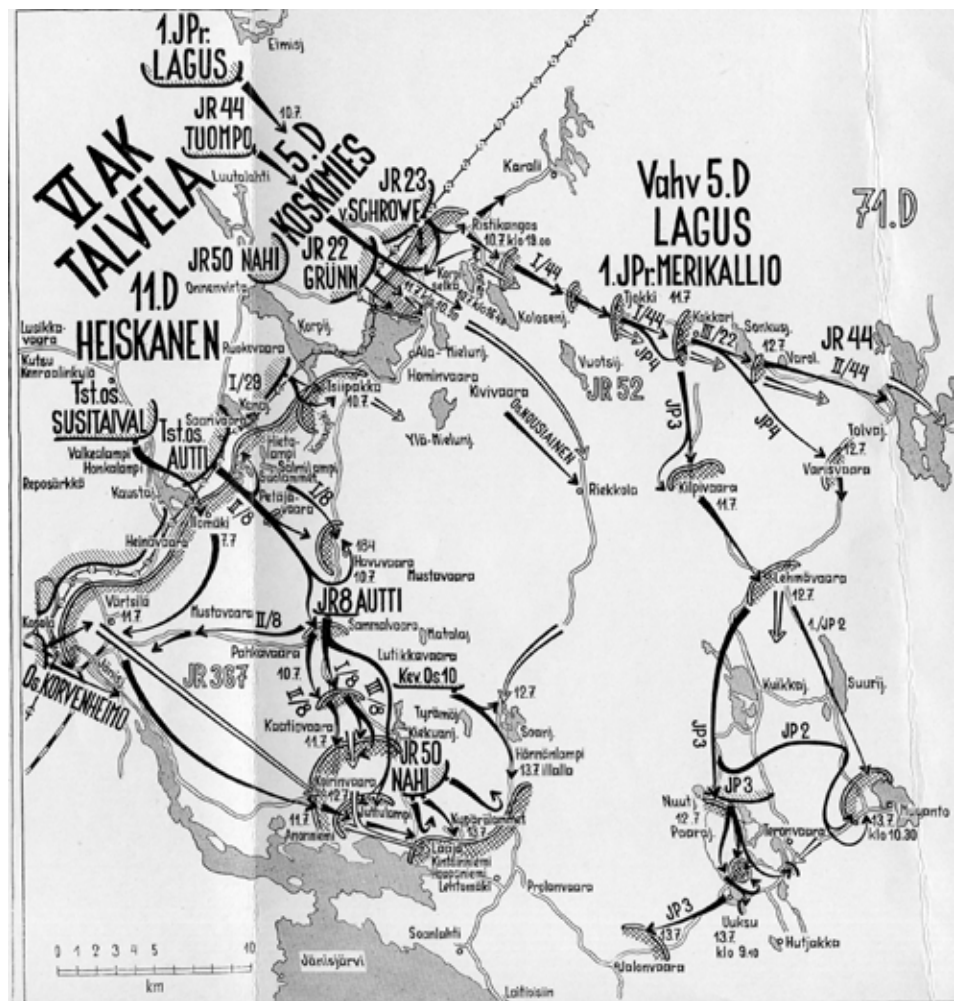
JR 29 aloitti etenemisen 16. syyskuuta Petroskoiin johtavan tien suuntaisesti. Se hyökkäsi vaihteeksi ilman alistuksia muualle. Tykistötuen lisäksi sitä yritti avustaa pieni panssarivaunuosasto, jota johti sittemmin niin tunnetuksi tullut Lauri Törni. Eteneminen pysähtyi pariin päiväksi Valkealammen seudulle. Tilanne ratkesi vihollisen paettua suomalaisten puolitehoista motitusyritystä.

Säästääkseen miehiään Susitaival ei ollut edes yrittänyt täysitehoista motitusta, mikä puolestaan harmitti Heiskasta. Hänen kerrotaan arvostelleen Susitaivalta: ”Runoilija ei kelpaa rykmentinkomentajaksi.”

Mieliala laskee

JR 29 siirtyi Valkealammen taistelujen jälkeen vajaan vuorokauden mittaiseen lepoon. Kun käsky hyökkäyksen jatkumisesta 22. syyskuuta saapui rykmenttiin, kieltäytyi kaksi komppaniaa lähtemästä. Päälystön puhuttelu kuitenkin tepsii, ja murisevat miehet saatiin liikkeelle. Kun Susitaival ilmoitti tapahtuneesta esimiehelleen Heiskaselle, tämä tiuskaisi, että rykmentti on kehno ja siinä vallitsee huono henki. Susitaival väitti vastaneensa, että ”henki on kyllä hyvä ja paranee vielä, jos vaan saataisiin edes hiukan lepoa”, ja että hänen tietääkseen ”rykmenttiä oli rasitettu eniten koko divisioonassa Yläjoen vaihe huomioonottaen, jolloin se myös väsähtää ensimmäiseksi”.

Näyttää tosiaan siltä, että hyökkäyksen tässä vaiheessa olivat JR 29:n lepo vuorokaudet olleet kestoltaan lyhytaikaisempia kuin JR 50:n tai Kevyt osasto 10:n. JR 8:n sen sijaan voi sanoa olleen vähintään yhtä paljon liikkeessä kuin JR 29:kin, mutta siihen sillä

Karjalan armeijan yleishyökkäys on käynnistynyt. VI Armeijakunnan sotatoimet 10.–13. heinäkuuta 1941 teoksen Suomen sota 1941–1945 toisen osan mukaan.

varusmiespohjaisena toki oli paremmat edellytykset. JR 29:n reserviläisten keski-ikä oli divisioonan korkein. Ei voi kuitenkaan täsmälleen tietää, kuka sai levätä eniten. Lepo silloisissa oloissa oli tuskin koskaan täysipainoista. Varmaa on vain se, että Susitaipaleen ja Heiskasen suhteet kävivät lähellä katkeamista. JR 29 sai ilmeisesti kieltäytymisjupakan seurauksena levätä pari päivää Matrosan seudulla. Syyskuun lopun lähestyessä suomalaisten saartorengas Petroskoin ympärillä kiristyi kiristymistään. Viimeinen ankarampi taistelu Susitaipaleen komentaman JR 29:n osalta käytiin Vilgassa.

Voitto varmistuu, komentaja vaihtuu

Varhain aamulla 1. lokakuuta 1941 vyöryivät suomalaisjoukot Petroskoiin. 11. divisioonaa valtasi kaupungin pohjoispuoleisen maaston. Suomen armeija oli saavuttanut merkittävän voiton. Susitaival ajoi lähtensä kanssa läpi palavan kaupungin ja saavuttuaan satamaan kastoi komentajakeppinsä Äänisen aaltoihin. Hetkessä oli juhlaa. Välittömästi valtauksen varmistuttua toteutui kuitenkin jonkin aikaa uumoiltu komentajan vaihdos.

Lokakuun puolivälissä 1941 JR 29:n lähtiessä rintamalle tapahtui sen II pataljoonassa joukkokieltäytyminen. Syynä oli ruumiillinen ja henkinen väsymys. Äänisen rantaa pidemmälle ei haluttu hyökätä.

Tällä kertaa sotaväen rikoslakia oli sovellettava käytäntöön, ja noin 180 miestä sai kenttäoikeudessa

tuomion sotakuuliaisuuden rikkomisesta, sotapelkurudesta tai karkaamisesta. Rykmentin komentaja vaihtui jälleen. Vanhempien ikäluokkien kotiutusten ja nuorempien siirtojen myötä koko rykmentti lakkasi olemasta maaliskuussa 1942. Kaikkiaan yli 400 miestä oli kaatunut JR 29:n riveissä.

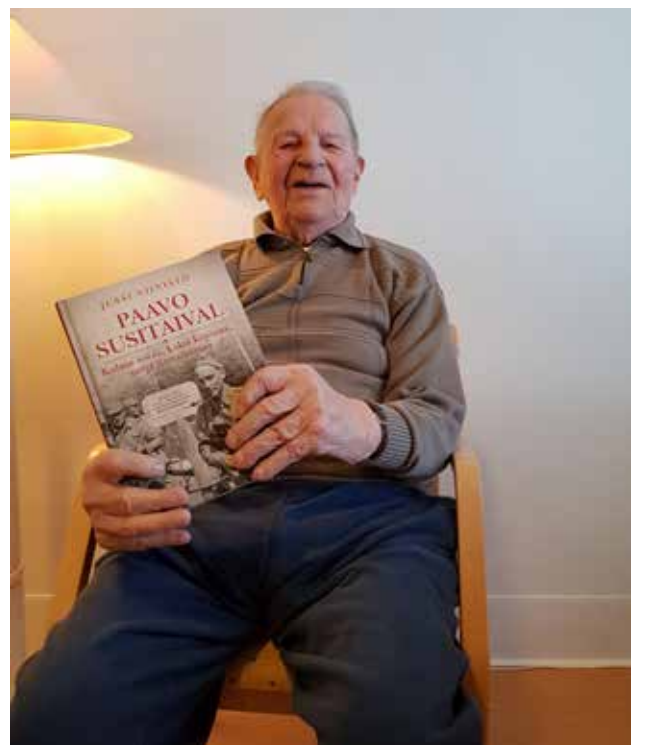
Kannuslainen ritari

Ansioistaan jatkosodassa kannuslainen kersantti Jalmari Kolppanen (1902–1975) sai nimityksen Mannerheim-ristin ritariiksi numero 64. Hän oli ainoa JR 29:ssä palvellut, joka sai kyseisen kunnian. Kolppanen oli tunnettu pelottomana käsikranaattien käyttäjänä.

”JR 29:n viimeinen keskipohjalainen veteraani oli Edvin Ilola Reisjärveltä. Hän oli ilahunut saadessaan alkuvuonna tämän kirjoittajalta Paavo Susitaipaleen elämäkerran. Alaisiaan ylempiään vastaan puolustanut komentaja oli vanhan veteraanin mieleen. Ilola nukkui pois 14. marraskuuta 2021 Kannuksessa, Kitinkannuksen kuntoutuskodissa. Hän oli kuollessaan 104-vuotias. Yksi aikakausi Keski-Pohjanmaan sotahistoriassa on päättynyt.”

Jussi Niinistö
Kannuksen kaupunginjohtaja.

Kirjoitus perustuu hänen kirjaansa Paavo Susitaival (Minerva 2021).

Edvin Ilola, viimeinen JR 29:n keskipohjalainen veteraani. Kuva: Päivi Kotka

Sotatrauma

Sotatrauma nähdään selkeästi posttraumaattisena stressinä ja sen reaktiivisena muotona moninaisine oireineen. Oireet ilmenevät sekä fyysisinä että psyykkisinä oireina. Oireille on ominaista monimuotoisuus. Oireet ilmenevät kehon fyysisinä ilmiöinä, joihin liittyy mm. aineenvaihdunnan nopeat muutokset sekä somaattiset kiputilat, kuten hikoilu, käsien vapina, kiputunteukset kehon eri osissa sekä tasapainoon ja koordinaatioon liittyvät epämiellyttävät kokemukset. Keskeisintä fyysisille oireille on niiden aiheuttama huoli kokijan terveyden tilasta. Ominaista näissä oireissa on niiden diagnosoitongelma. Kehon kiputuntemuksille ei yleensä löydy selkeää lääketieteellistä diagnoosia, jolloin vaivojen ainoaksi selittäjäksi jää ihmisen psykosomatiikka.

Sotatrauman aiheuttamat psyykkiset oireet ovatkin monessa mielessä vakavampia kuin fyysiset. Psyykkisiä oireita ovat mm. alavireisyys, keskittymiskyvyn puute, elämänhalun

heikkeneminen, tunnistamattomat ahdistumiset ja masennuksen tunteet, heikentynyt kyky tehdä loogisia ratkaisuja pienissäkin elämän ongelmatilanteissa ja itseluottamuksen aleneminen.

Posttraumaattisen stressin ja sitä seuraavien stressireaktioiden laukaisevina tekijöinä toimivat tilanteet, jotka muistuttavat sodasta ja sen järkyttävistä kokemuksista. Merkityksellistä on, että sotatraumasta kärsivä henkilö, perhe, yhteisö, yhteiskunta, on oireistonsa kautta oleellisesti kyvytön toimimaan vapaan ja luovan, neutraalin toimintakaavan mukaisesti uhkaavissa tilanteissa, joissa päätöksenteolta vaadittaisiin toimivaa ja loogista harkintakykyä sekä faktoihin perustuvaa ongelman ratkaisukykyä.

Hybridivaikuttaminen rakennetaan hyväksikäyttämään kohdemaan sotatraumaa tietoisesti ja systemaattisesti. Uhka, uhkaava disinformaatio, valehtelu, historiallisten tapahtumien vääristäminen laukaisevat stressireaktioita, joiden

vaikutuksesta päätöksen tekijät halvaantuvat tärkeitä päätöksiä tehtäessä. Koetinkivenä Suomessa tulee olemaan hävittäjäratkaisu. Jo nyt on aistittavissa joidenkin poliittisten toimijoiden ulostulot hävittäjähankintaan liittyen. Asiantuntijatiimin ehdotus on perusteltu ja hankinnan toimintafunktiota korostava reaalitietoon perustuva esitys. Mikäli poliittinen päättäjä tekee muun ratkaisun, kertoo se nimenomaan Suomen kohdalla hybridi-vaikuttamisen onnistumisesta vieraan vallan taholta.

Viime sotiemme sotatrauman hoitaminen on edelleen kesken. Se tulisi ottaa tärkeäksi asiaksi, sillä se on myös kansallinen etumme ja psyykkisen turvallisuuden tunteen perusta. Sotatrauman hoitamisessa niin yksilön kuin kollektiivinkin osalta on keskeistä oikea-aikainen interventio. Se tarkoittaa sitä, että heti sodan päättyessä tulee valtion korkeimpien auktoriteettien, päättäjien, valtiollisten instituutioiden, kiittää näkyvin menoin soitaan osallistuneita ja tällä

tavalla vapauttaa heidät syyllisyyden tunnoista sekä palkita heidät heidän uhrautumisistaan näkyvästi ja julkisesti kansan edessä, jota he edustivat ja edustavat. Meillä nämä keskeiset seikat jätettiin lähes täysin huomiotta - lukuun ottamatta Mannerheimin viimeistä päiväkäskyä.

Vieläkin vallitsevaa sotatraumaa ja sen haitallisia vaikutuksia voidaan lieventää ja hoitaa. Se tapahtuu muistamalla ja kunnioittamalla sotasukupolvien uhrauksia, jota toki on viime vuosikymmenen aikana tehtykin. Mutta merkittävin ja vaikuttavin toimenpide on tekemättä eli sotasukupolvien ja sodanjälkeisen rakentajasukupolven tietoinen ja julkinen nostaminen virallisesti sankareiksi. Se, että sitä ei vielä kukaan ole tehty, kertoo sotatrauman puutteellisesta hoidosta ja kansakunnan kokonaisvaltaisesta sotatraumasta.

Ukrainan tulenarka tilanne, Valko-Venäjän pakolaisinterventio Puolan rajalla, Venäjän avoin ja aggressiivinen retoriikka sekä sotilaallisilla toimilla

Jussi Rytönen

majuri res.
psykoterapeutti

uhkaaminen, luovat tällä hetkellä tilanteen, joka laukaisee posttraumaattisen stressireaktion. Se näkyy selkeästi päättäjien ylivoimaisissa kannanotoissa Ukrainan tilanteeseen sekä siihen, että Venäjän aggressioon ei uskalleta ottaa selkeää kantaa.

Nivalan heimosoturien tarinat kirjaksi

Sata vuotta sitten käytiin Itä-Karjalassa metsäsissikapinaksi kutsutun kansannousun ratkaisutaisteluja. Vienan kansa oli noussut kyllin työntynyt neuvostovaltaa, nälkää ja pakkoveroja vastaan. Auttamassa oli noin 500 suomalaista vapaaehtoisista, mukana seitsemän nivalalaista. Kyseessä oli viimeinen heimosodiksi kutsutuista sotaretkistä, jotka alkoivat Suomen vapaussodan keväänä 1918 ja jatkuivat laskutavasta riippuen noin kuuden-kymmenen retken sarjana talveen 1922.

Heimosotareissuilla Viennassa, Virossa, Aunuksessa ja Petsamossa oli mukana 37 Nivalasta lähtenyt nuorta miestä ja poikaa. Heimokansoja auttamaan lähteneet olivat pääasiassa vapaaehtoisia suojeluskuntalaisia. Kotiin palaamatta jäi heistä kaksi, Vienan Kemin taistelussa huhtikuussa 1918 kaatunut Jaakko Junttila ja Vienan Kiimasjärvellä tammikuussa 1922 vangiksi ja punaisten surmaamaksi joutunut Antti Marjoniemi. Näistä Marjoniemen kohtalo tuli val-

takunnan laajuisesti tunnetuksi punapäällikkö Toivo Antikaisen vangitsemisen ja oikeudenkäynnin myötä 1930-luvun puolivälissä. Näiden sotaretkien vaiheista ja niille vapaaehtoisena osallistuneiden soturien tarinoista on työn alla tutkimus ja kirja, joka julkaistaan Nivalan kapinaviikolla kesällä 2022. Tekijä on syntymään nivalalainen, isoisänsä puolelta vienankarjalaisesta juurta oleva historioitsija Pekka Vaara. Häneltä on aikaisemmin julkaistu kaksi historiateosta: *Viena 1918 – Kun maailmansota tuli Karjalaan* ja *Viena 1919-1922 – Kun neuvostovalta tuli Karjalaan*.

Jos teillä on tietoa näistä heimosotureista, ottakaa yhteyttä tekijään puhelimella 0400 501 726 tai spostilla pekka.vaara@hotmail.com. Pienetkin tiedonmurut tai perimätietona kulkenneet jutut voivat olla arvokkaita.

Teksti ja kuvat:
Pekka Vaara

Jaakko Junttila katosi Vienan Kemin taistelussa. Hänen kohtalonsa selvisi heimosota-arkistosta tämän tutkimuksen yhteydessä.

Antti Marjoniemen nimi ja oletettu kuolintapa on kiveen hakattuna Nivalan vapaussoturien muistomerkinä.

Lottaperinneliiton Lotta Svärd -juhlavuoden liittokokous ja Lottaperinnepäivät Vaasassa

Suomen Lottaperinneliiton ry:n Lotta Svärd 100-vuotisjuhlavuoden 2021 liittokokous ja lottaperinnepäivät pidettiin lokakuun ensimmäisenä viikonloppuna 2.-3.10.2021 Vaasassa Vaasan Lottaperinneyhdistys ry:n vastatessa järjestelyistä. Päivien ohjelmaan kuului lauantaina liittokokous ja iltajuhla, sunnuntaina osallistuttiin juhlamessuun Vaasan kirkossa ja Vaasan kaupungintalossa pidettyyn päiväjuhlaan.

Liittokokouksen merkittävien päätös oli uuden puheenjohtajan valinta. Nykyinen puheenjohtaja Pia Lindell on aloittanut työn Naisten Valmiusliiton pääsihteerinä ja halusi siksi luopua Lottaperinneliiton puheenjohtajan tehtävästä. Uudeksi puheenjohtajaksi valittiin nykyinen varapuheenjohtaja Maija Fredrikson Jyväskylästä. Liittokokoukseen osallistumattomille perinnepäivien osanottajille oli järjestetty tutustumiskäynti kaupungin keskustassa sijaitseviin historiallisiin kohteisiin, mm. Vaasan Sotaveteraanimuseoon. Iltajuhlassa nautittiin juhlaillallinen ja vietettiin lottailtamia.

Sunnuntain messujumalanpalveluksessa saarnasi pastori Tuija Storbacka. Jumalanpalveluksen jälkeen kirkosta lähetettiin seppelpartio viemään havuseppelile torilla sijaitsevalle Suomen Vapaudenpatsaalle.

Sunnuntain päiväjuhla Vaasan Kaupungintalossa alkoi komeasti MPK Pohjanmaan soittokunnan (joht. Arto Panula) esittämällä Sibeliuksen Jääkärimarssilla, joka pohjalaisen tavan mukaan kuunneltiin seisaal-

Yleisöä Lottaperinnepäivien päiväjuhlassa oli koronarajoitusten sallima määrä
Kuva: Raimo Latvala

leen nousten. Tervehdys-sanat lausui juhlapäivien järjestelyistä vastanneen Vaasan Lottaperinneyhdistyksen puheenjohtaja Tuula Harjunpää. Puheessaan Harjunpää käsitteli mm. Lotta Svärd järjestön syntyä ja merkitystä maamme itsenäisyyden ja vapauden puolustamisessa, Vaasan roolia maamme itsenäistymisen toteutumisen aikoina sekä lottien perinnetyön käynnistymistä valtakunnan tasolla 30 vuotta sitten ja Vaasan yhdistyksen perustamista 20 vuotta sitten.

Lottien perinnettä vaalivalle juhlaa tervehdyksen esittivät Vaasan kaupunginjohtaja Tomas Häyry, Pohjanmaan alue toimiston päällikkö evl. Mauri Etelämäki ja Vaasan suomalaisen seurakunnan kirkkoherra Tuomo Klapuri. Kaikki toivat puheenvuorossaan vahvasti esiin sen suuren arvostuksen, mitä tunnetaan lottien ja

yleensä naisten isänmaam-me itsenäisyyden ja vapauden hyväksi tekemää työtä kohtaan. Lotat toimivat sotien aikana laajasti eri tehtävissä sekä sota- että kotirintamalla. On laskettu, että lotat työpanoksellaan vapauttivat lähes 100000 miestä aseelliseen rintamapalvelukseen. Sotaveteraani Yrjö Savola toi juhlaan veteraanien tervehdyksen. Lotille ja nykyisille perinnetyön aktiiveille esittämässä arvostuksen lisäksi hän hauskutti yleisöä muistellensaankokemuksiaan lotista rintamolosuhteissa. Kun kahvi-hammasta kolotti, mentiin lottakanttiin kahvinkorvikkeelle, aitoa kahviahan ei ollut saatavilla. Mutta eräällä kerralla ei ollut korvikettakaan, ainoastaan korvikkeen vastiketta. Mitä lienee juoma ollutkaan, mutta maistui sekin, kun lotat niin iloisesti ja ystävällisesti sitä tarjosivat.

Juhlapuheen piti europarlamentaarikko Miapetra Kumpula-Natri. Hän käsitteli puheessaan lottien suurta panosta isänmaamme vapauden säilyttämisen hyväksi. Naisten panos sodanajan Suomessa oli yleisemminkin merkittävä. Monet yleensä miesten tehtävät jäivät nyt naisten huolehdittavaksi. Tuon ajan vastuun

kannosta ja sitoutumisesta on nykyajan toimijoillekin paljon opiksi otettavaa.

Juhlapuheen ja Suomen Lottaperinneliiton puheenjohtaja Pia Lindellin perinnepäivät järjestäneitä kiittävien päätöspanojen välillä kuultiin vielä Kristoffer Strengin esittämää yksinlaulua, pianistina toimi Stefan Jansson. Perinteisen Heikki Klemetin Oikallis Suomenmaa -kappaleen lisäksi kuultiin varsin vaikuttava Strengin oma sävellys Presidentin rukous, jonka tekstinä on käytetty presidentti Kyösti Kallion Talvisodan aikaista rukousta. Juhla päättyi MPK Pohjanmaan soittokunnan ja yleisön yhdessä esittämään Vaasan marssiin.

Juhlan päätyttyä osallistujilla oli vielä tilaisuus viettää Kaupungintalon Peililaisissa tuokio leivoskahvin ja seurustelun merkeissä. Mukana olleiden kotimatka voi näin alkaa sekä mieli että ruumis virkistyneinä.

Ilkka Virtanen

Österbottens Försvarsgille
-Pohjanmaan
Maanpuolustuskilta

Juhlapuheen pitävä Miapetra Kumpula-Natri
Kuva: Raimo Latvala

Uusi (vas.) ja tehtävästä luopuva puheenjohtaja yhteiskuvassa puheenjohtajavaalin jälkeen
Kuva: Tuula Harjunpää

Sotaveteraani Yrjö Savola tervehtii lottia ja lottaperinnettä vaalivia Kuva: Raimo Latvala

Tuula Harjunpää esittämässä tervehdyssanansa juhlayleisölle Kuva: Ilkka Virtanen

Seppelpartio lähdössä Suomen lipun johdolla ja Narvan marssin soidessa Vapaudenpatsaalle. Lipunkantajana Raimo Latvala Kuva: Monica Latvala

Vaasan Sotaveteraanimuseota vieraille esittelivät Pohjanmaan Maanpuolustuskillan puheenjohtaja Arja Rantanen ja kirjoittaja Kuva: Raimo Latvala

Lottaryijy sosiaalisessa mediassa

Asioista tiedottaminen on siirtynyt voimakkaasti sosiaalista mediaa hyödyntäväksi. Erityisesti nuoret, mutta myös poliitikot ja päättäjät aina Tasavallan presidenttiä myöten suosivat lyhyitä viestejä nopeasti välittäviä Twitterin ja Instagramin kaltaisia välineitä. Kauemmin käytössä olleella Facebookilla on siltäkin suosijansa. Erityisesti eri alojen perinneryhmissä Facebook näyttää olevan pääasiallinen kommunikointiväline. Perinneryhmien varttuneisiin ikäluokkiin painottuva jäsenkunta on tälle ilmeinen selittäjä. Kohdalleni osui äskettäin yhteen museoesineeseen – uniikkiin lottaryijyyn – liittyvä tapahtumasarja, jossa Facebook-yhteisöllä oli keskeinen rooli. Esitän tuon tapahtumaketjun pääpiirteet seuraavassa.

Lottien perinnettä vaalivat järjestöt viettivät lokakuussa Lotta Svärd -järjestön perustamisen 100-vuotisjuhlallisuuksia. Viikonloppuna 2.-3.10.2021 Vaasassa järjestettiin Suomen Lottaperinneliiton liittokokous ja valtakunnalliset Lottaperinnepäivät. Seuraavana sunnuntaina 10.10.2021 Helsingin Tuomiokirkossa järjestettiin televisioitu juhla jumalanpalvelus, jossa saarnan piti lottien juhluvuoden suojelija, Tasavallan presidentin puoliso, rouva Jenni Haukio. Myös Tasavallan presidentti Sauli Niinistö osallistui jumalanpalvelukseen. Tuolla juhlatuokalla sanomalehti Ilkka-Pohjalainen julkaisi tavanomaisella torstain Menot-palstallaan kuvallisen ilmoituksen Vaasan Sotaveteraanimuseosta. Kuva esitti museon

Lehti-ilmoituksessa ollut kuva Vaasan Sotaveteraanimuseon lottaosastosta Kuva: Ilkka Virtanen

lottaosastoa ja siinä oli näkyvästi esillä lotta-aiheinen vanha ryijy. Heti julkaisupäivänä sain puhelinsoiton Seinäjoella asuvalta ryijyjä harrastavalta rouvalta, joka pyysi lupaa kuvan laittamiselle Facebookin ”Ryijy, Suomalainen perinnetekstiili” -ryhmään. Totesin, että museomme puolesta kuvan ryhmässä julkaisemiselle ei ole esteitä. Päinvastoin, lisäähän se osaltaan museomme tunnettuutta. Mainitsin vielä, että lehti on saanut kuvan museon verkkosivuilta (vaasansotaveteraanimuseo.fi) ja se on minun kamerastani aikoi-

naan lähtenyt. Kuva ilmestyi soittajan toimesta mainittuun Facebook ryhmään vielä samana päivänä varustettuna saatetekstillä, missä kuvan lataaja kertoi sen lehtilähteen ja mainitsi, että hän ei ole ryijyjä itse nähnyt eikä tunne sen taustoja lähemmin. Museolla on tietysti tarkat tiedot ryijystä, mutta soittaessaan rouva ei niitä kysellyt enkä myöskään tullut niitä oma-aloitteisesti kertoneeksi. Ryijy-ryhmän aktiivisuudesta ja Facebookin tehokkuudesta tiedonvälityksessä kertoo nopeus, jolla yksi ryhmän jäsenistä tunnisti ryijyn. Hän muisti nähneensä kuvan ryijystä sekä ryijyn syntyä ja luovutusta tulevalle omistajalleen lottajohtaja Elmiere Salmelle kertovan uutisen vanhassa vuodelta 1932 peräisin olevassa Lotta Svärd-lehdessä 14/1932. Hänellä oli vielä tuo lehti käytössään. Hän sisällytti ryhmässä esittämäänsä kommenttiin uutisen tekstin ja sen pienikokoisen mustavalkoisen kuvan. Keskustelumme kuvan Ryijy-ryhmään laittaneen rouvan kanssa jatkui vielä tämän jälkeen. Hän osoittautui monipuolisiksi kulttuurin harrastajaksi ja aktiivitoimijaksi Seinäjoella. Esitinkin hänelle kutsun tulla tutustumaan lähemmin ryijyyn ja samalla Vaasan Sotaveteraanimuseoon, joko yksin tai kulttuuriryhmänsä kanssa. Vastaus tuli lähes välittömästi. Ryhmä on marraskuun lopulla tulossa Vaasaan katsomaan hyvät arvioinnit saanutta Katri-Helena musikaalia.

Sovimme, että ryhmä vieraillee tällä käynnillä myös museossamme. Facebook toimi näin sivutuotteena tehokkaana tiedonvälittäjänä lotta- ja maanpuolustusperinteen saralla. Tarinan keskiössä oleva uniikki lottaryijy on siis

tensa hänen poislähtönsä johdosta sekä onnentoivotuksensa hänen vastaisille tehtävilleen. Elmiere Salmen lottaryijy on uniikkiutensa ja tiedossa olevan syntyhistoriansa johdosta museoesine parhaimmillaan.

Ilkka Virtanen

Österbottens Försvarsgille – Pohjanmaan Maanpuolustuskilta

Lotta Svärd -lehden 14/1932 uutinen ryijystä

Kesäkuun 6 p:nä oli Sippolan Lotta-Svärd järjestänyt joulujuhlan vuoden vaihteessa eronneelle ja paikkakunnalla poismuuttaneelle puheenjohtajalleen Elmiere Salmelle. Juhla vietettiin Inkeroisten tehtaan seuratalolla Inkeroisten kyläseuran järjestäminä. Sali oli kauniisti siivostettu, ja monihaarainen pöytä katettu puoleltoistavalle henkilölle. Lottia oli saapunut lukuisasti kaikista yleistalosta kyläseurasta ja kutsutuina olivat puolisat rouva Salmen perheineen Kymenlaakson Lotta-Svärdin piirijohdosta kokonaisuudessaan sekä piiripäällikkö everstiluutnantti. Ehdokas, valitusohjaaja Haila, aluepäällikkö Rytkönen sekä paikallisesikunta. Juhla oli erinomaisen viihtyisä. Kuvonin suoj. torvisoittojoukko soitteli ahkerasti koko illan. Lukuisia puheita pidettiin ja kukaan ojentettiin sekä rouva Salmelle, että piirin puheenjohtajalle rouva V. v. Hertenille. Yksi ja toinen esitti vielä ohjelmamuuksia. Lottalaulettiin yhdessä sekä lopuksi Maamme laulu. Juhlapuheen yhteydessä, jonka piti opettajatar Anna Knjola Ruotilasta, paljastettiin lottien kutoma ryijy, joka lahjoitettiin rouva Salmelle kiitokseksi hänen uhrautuvasta työstään. Inkeroisten kyläseuran puheenjohtaja ins. rouva Elsa Berger on sen sommitellut ja neiti Greta Strandberg värittänyt. Seuraa pieni selostus ryijyyn sisältyvistä muistoista ja ajatuksista:

Näemme 6 lottaa, jotka kuusi ovat olleet kutomassa tätä ryijyä. Hyvin hämärästi erottuu 11 kuusen oksaa, kuvaten Sippolan 11 kyläseurasta. Sitten on keskellä rouva Salmen nimikirjoitus sekä vuosiluvut, milloin hän on toiminut puheenjohtajana. Edelleen nähdään vasemmalla ylhäällä kentaakkeittomerkki ja oikealla krusiimerkki valkoinen talti. Näiden välillä on vaakuna, joka symbolisoi Sippolaa ja vastaavalla kohdalla alhaalla rouva Salmen nimen asuinpaikan, Vaasan kaupungin vaakuna. Kymenlaakson ja Vaasan suojeluskuntapiirien Smerkit nähdään kummassakin alakulmassa. Vlä ja alareunustat kuvaavat lottakävelyä ja sivureunustat hiihtoja. Ryijyn keskustassa näkyy koneena Lottamerkki ja sanat Pro Patria, Isänmaan puolesta.

kuulunut 20 vuotta lottajohtajana Sippolassa ja Vaasassa toimineelle Elmiere Salmelle ja saatu museoon hänen perillistensä lahjoituksena. Elmiere Salmen perhe oli todellinen suojeluskuntaperhe. Hänen miehensä Armas Salmi oli suojeluskuntapäpeli, pojat Jorma ja Sipri myös suojeluskuntalaisia ja tytär Pirkko toimi lottana. Ryijyn mukana tuli sen takana olevaan taskuun kiinniommentuna kangassuikale, johon on kirjailtu ryijyn syntyä ja symboliikkaa valottava teksti. Lotta Svärd-lehden uutinen perustuu tähän tekstiin. Taskussa on myös paperille kirjoitettu Elmiere Salmelle omistettu runo ”Lotalle”. Ryijyn valmistaaneet lotat osoittavat runossa kiitollisuutensa pidetylle johtajalleen, haikuu-

Alhaalla Elmiere Salmi, joka toimi Sippolan piirin Lottien puheenjohtajana 1922-32 ja Vaasan Lottien puheenjohtajana 1935-44, vieressään tuomari Armas Salmi, joka oli myös Suojeluskunnan väpeli. Takana vasemmalla yllöppilas, reservin vänrikki Jorma Salmi (sittemmin res. kapteeni), vieressään sisarensa lottia Pirkko Salmi ja veljensä, tukitoimien, Suojeluskunnan tykkimies Sipri Salmi (sittemmin res. yliluutnantti).

Kuva on otettu 15.7.1939 Elmiere Salmen 50-vuotispäivän liittyvien juhlaillustuksien yhteydessä.

Elmiere Salmen suojeluskuntaperhe v. 1939

Elmiere Salmen lottaryijy lähikuvassa Kuva: Raimo Latvala

JR 61 ja eversti Marttinen

JR 61 torjui juhannukse-
na 1944 Neuvostoliiton
suurhyökkäyksen Viipurin
pohjoispuolella Kivisillan
salmen luona, menettäen
täällä Tienhaaran maastos-
sa kiivaimman torjunta-
taisteluvaiheen 22.–27.6.
aikana kaatuneina 46 ja
haavoittuneina 350 mies-
tä (Koskimaa, ss. 40–43).
Rykmentin saavuttama tor-
juntavoitto oli erittäin mer-
kittävä. JR 61:n komentaja,
eversti Alpo Marttinen oli
legendaarinen sotilas, josta
on kirjoitettu elämäkerran
lisäksi eri teoksissa. Itse
rykmentistä on tiettävästi
kirjoitettu vähemmän.

JR 61:n perustaminen ja puo- lustuskeskittäminen

Suomen armeijan liikekan-
nallepano aloitettiin 17.
kesäkuuta 1941. Tällöin
noudatettiin pääosin sitä
periaatetta, jonka mukaan
jokainen sotilaslääni pe-
rustaa yhden divisioonan.
Näin tehtiin myös Vaasan
sotilasläänissä, jossa muo-
dostettiin 19. divisioona,
komentajanaan eversti
Hannu Esa Hannuksela.

Ruotsinkielisen Pohjan-
maan käsittävää Vaasan
Suojeluskuntapiiriä ei kui-
tenkaan luettu tähän divi-
sioonan kuuluvaksi, vaan
piiri muodosti oman erilli-
sen rykmentin, JR 61:n, jon-
ka komentajaksi määrättiin
jääkärieversti Rafael Berg.
Rykmentin henkilöstö oli
kotoisin nykyisen Pohjan-
maan maakunnan kunnista.
Rykmentti oli siten tärkeä
osa Pohjanmaan historiaa.
Pataljoonankomentajik-
si määrättiin majurit Åke
Sourander, Nils Roos ja
Hannes Kronlöf, kaikki
miehistölle tuttuja pohja-
laisia. Myös muut upseerit
olivat joko suojeluskunta-
toiminnasta tai talvisodan
päiviltä tuttuja.

Pataljoonien perustamis-
paikkakunnat olivat 1. patl.
Jepua, 2. patl. Vanha Vaasa
ja 3. patl. Kristiinankau-
punki. Vaasassa perustet-
tiin rykmentin esikunta- ja
kranaatinheitinkomppaniit.
Tykkikomppania ja ryk-
mentin kolonna perustettiin
Purmossa.

JR 61 keskitettiin ensi
vaiheessa Suomenlahden
rannikon puolustamisteh-
täviin, torjumaan mahdol-
lisia maihinnousuyrityksiä
Kotkan ja Kirkkonummen
välisellä alueella. Junakul-
jetukset alkoivat 21.6.1941
(Nykvist, 2005, s. 20.6.41).

Hyökkäysvaihe 1941

Saksalaiset aloittivat hyök-
käyksen Neuvostoliittoon
aamuyöllä 22.6.41. Suomen
ja Neuvostoliiton välille ei
heti syntynyt sotatilaa, kun
molemmat osapuolet vältti-
vät ärsyttäviä toimenpiteitä.
Tilanne muuttui, kun saksa-

laiset aloittivat sotatoimet
Itämeren eteläpuolella,
Suomi miehitti Ahvenan-
maan ja saksalainen vuo-
ristoarmeija siirtyi Norjasta
Petsamoon. Suomesta tuli
eräänlainen Saksan sotilas-
tukikohta. Neuvostoliitto
ryhtyi 25.6.41 pommitta-
maan Suomen kohteita ja
pääministeri Rangell joutui
toteamaan, että Suomi oli
sodassa (Jatkosodan histo-
ria I, s. 38–39).

JR 61 alistettiin eversti
Aarne Snellmanin komen-
tamalle 17. divisioonalle,
joka oli alun perin keski-
tetty Hangon rintamalle.
Divisioona siirrettiin kui-
tenkin Aunuksen suunnalle
heti, kun selvisi, etteivät
venäläiset todennäköisesti
tule hyökkäämään Hangon
suunnasta. JR 61 kuljetet-
tiin 17.7.41 alkaen junilla
Kaurilan pysäkillä Tohma-
järvelle.

17.D kuului 13.8.41 al-
kaen VI Armeijakuntaan,
jota komensi kenraalima-
juri Talvela. Monet JR 61:n
miehet muistivat hänet
Vapaussodan ja Kristiin-
kaupungin vapauttamisen
ajalta tammikuun lopussa
1918. Armeijakunnan ope-
ratiivista osastoa johti ma-
juri Alpo Kullervo Martti-
nen (Nykvist, 2005, s. 40).

Rykmentti tuli muodos-
tamaan 17. divisioonan
III:n rykmentin, joka alkoi
23.7.41 marssia kohti itää,
Anonniemen, Suistamon,
Syskyjärven ja Sääksjärven
kautta Uomaalle, sekä siel-
tä Käsnaelän ja Pultsoilan
kautta Suurmäkeen (15.8.),
jossa rykmentti sai ensim-
mäisen taistelutehtävän.
Se määrättiin etulinjaan
vapauttamaan JR 22 Sän-
tämän linjalta. Täällä JR
61 kävi 3.9. alkaen kovia
taisteluja tiukasti puolus-
tautuvan vihollisen kanssa,
onnistuen 6.9. murtamaan
vihollisen asemat Nurmoi-
lan tien, Sääntämjärven,
Kyljärven ja Sorajär-
ven alueella. Rykmentin
menetti näissä Sääntämän
taisteluissa kaatuneina 10
upseeria, 26 aliupseeria ja
161 miestä (Nykvist, 2005,
s. 60).

Syvärin taakse

VI AK:n hyökkäys Syväril-
le ei edistynyt niin nopeasti
kuin oli suunniteltu. Sen
takia VI AK:n komentaja
määräsi 7.9.41 armeijakun-
nan esikunnan operatiivisen
osaston päällikön, majuri
Alpo Marttisen, tuolloin 17.
divisioonaan perustettavan
Osasto Marttisen komenta-
jaksi. Osaston joukoiksi tuli
vahvennettu jv-komppania,
psv-komppania, 2./KTR
8, vajaa It.KKK, Tyk.K. ja
pion.joukkue. Osaston teh-
täväksi tuli nopeasti edeten
ottaa haltuunsa Syvärin
aseman maasto, joka vallat-

tiinkin illalla 8.9.41. Maju-
ri Marttisen osasto raivasi
edetessään tietä myös JR
61:lle, joka eteni 17.9.41
asemiin Syvärillä (Jatkoso-
dan historia II. s. 295–296).
JR 23:n joukot olivat val-
lanneet Syvärin voimalai-
toksen ja luoneet sillanpään
joen itärannalle (Jatkoso-
dan historia II. s. 308–309).

si. 6.1.42 kotiutettiin 1579
miestä. Tilalle tuli 2400
vuosiluokkiin 1921–1922
kuuluvaa täydennysmiestä,
joilla oli ainoastaan kol-
men kuukauden koulutus,
ei sotakokemusta. Näistä
miehistä suuri osa oli Ete-
lä-Suomesta, joten JR 61
ei tämän jälkeen enää ollut
puhdas pohjalaisrykmentti
(Nykvist, 2005, s. 97).

Asemasotavaihe

Aunuksen kannaksen puo-
lustus oli v. 1941 syksystä

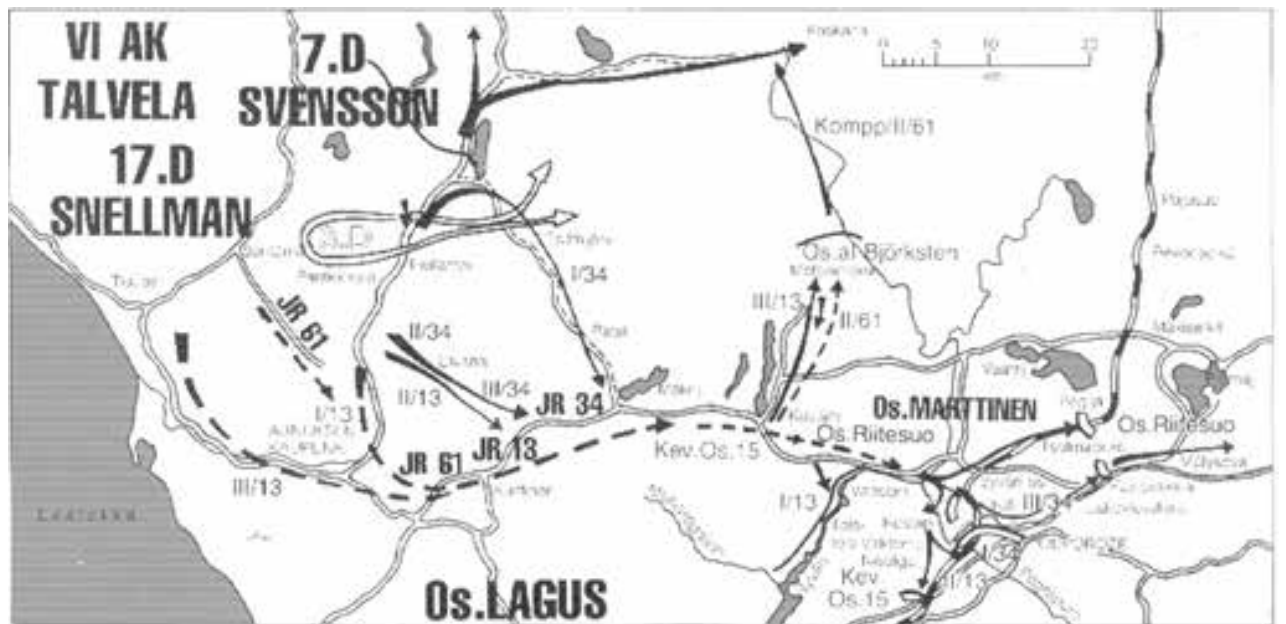
aiempaa tiheämmin. Kokki,
jonka ”keittiö” oli siisti ja
puhdas tai ajomies, jonka
varusteet olivat moitteet-
tomassa kunnossa, saattoi
saada palkkioloman yhtä
lailla kuin ansioitunut tais-
telijakin.

Marttinen piti erityisen tar-
kasti huolta siitä, että hänen
ruotsinkielisiä miehiään
kohdellaan samalla taval-
la kuin suomenkielisiäkin.
Hän kuuli, että Niinisal-
lossa tuolloin toimineessa

Neuvostoliiton suur- hyökkäys 1944

Puna-armeija aloitti suur-
hyökkäyksensä Karjalan
kannaksella 9.6.44, mursi
suomalaisten asemat 10.6.
Valkeasaarella ja Vam-
melsuun - Taipaleen ase-
man 14.6. Kuuterselässä.
Suomen kohtalo oli veit-
senterällä. Päämaja alkoi
kiireesti siirtää lisäjoukkoja
Karjalan kannakselle.

JR 61:n pataljoonanko-
mentajat kutsuttiin myö-
hään illalla 15.6. käs-

Kartta. 1. 17.Divisioonan eteneminen Keski-Syvärille 7.-11.9.1941 (Jatkosodan historia II. s. 308).

JR 61 Jandebajoella ja Shemenskissä

Eversti Snellman antoi
19.9.41 JR 61:n komenta-
jalle käskyn etulinjan työn-
tämisestä Jandebajoelle
saakka. Bardovskajan ky-
län luona olevat rautatiesil-
ta ja vanhan maantien silta
hävitettiin. Eräät JR 34:n
osat tukivat näitä taisteluja.

JR 61:n komentaja eversti
Berg komennettiin 22.9.41
toisiin tehtäviin, ja uudeksi
komentajaksi tuli eversti-
luutnantti Nils Roos (Nyk-
vist, 2005, s. 80).
III/JR 61 kävi kovia torjun-
tataisteluja Jandebanjoki
– vanha maantie -linjalla.
Rykmentin muut osat tais-
telivat Shemenskissä (Jat-
kosodan historia II. s. 316–
317, Nykvist, 2005, s. 91).

Rykmentin luonne muut- tui vuodenvaihteessa 1941–1942

Podporozhe eli Syvärin-
kaupunki toimi rykmentin
huoltokeskuksena, jossa
joukot pääsivät ajoittain
lepoon ja huoltamaan va-
rusteitaan. Täällä toteutet-
tiin myös rykmentin uu-
delleenorganisointi. Kaikki
v. 1911 ja sitä ennen syn-
tyneet aliupseerit ja miehet
tuli kotiuttaa. Se toteutet-
tiin 17. – 20.12.41 siten,
että JR 61 luovutti 700
nuorempiin ikäluokkiin
kuuluvaa miestä JR 13:sta,
josta taas 300 vanhempaa
miestä siirrettiin JR 61:een
ja edelleen kotiutettavak-

v. 1944 kesään jaettu Sy-
värin rintamaan ja Ääni-
sen rannikkoon. Eversti A.
Snellmanin komentaman
17. D:n joukot toimivat
keskisellä Syvärillä. JR 61
miehitti Shemenskin loh-
kon.

Uusi rykmentinkomentaja

Everstiluutnantti Roos
siirrettiin 17. D:n esikun-
tapäälliköksi ja sijaisek-
si JR 61:n komentajaksi
määrättiin 30.10.1942
everstiluutnantti Alpo
Marttinen. Ylipäällikön
määräys vakinaiseksi
komentajaksi tuli 6.9.43.
Ylitorniolla v. 1908 syn-
tynyt Marttinen valmistui
kadettikoulusta v. 1930 ja
Sotakorkeakoulusta kah-
deksan vuotta myöhem-
min. Hän toimi talvisodassa
eversti Siilasvuon komen-
taman 9. D:n esikuntapääl-
likönä Suomussalmen,
Raatteen tien ja Kuhmon
taistelujen aikana. Jatko-
sodan alussa hän toimi VI
AK:n operatiivisen osaston
päällikönä sekä taiste-
lusasto Marttisen komen-
tajana.

Marttinen oli ylpeä siitä,
että suomenkielinen upsee-
ri nimitettiin ruotsinkielisen
rykmentin komentajaksi.
Hän puhui johdonmukai-
sesti miehilleen ruotsia ja
rykmentissä havaittiin pian,
että komentajana on uusi
mies. Risoja varusteita
vaihdettiin uusiin, palkitse-
misia ja rangaistuksia tuli

RUK:ssa kohdeltiin JR
61:n lähettämiä oppilaita
epäasiallisesti ja että heitä
lähetettiin ”maitojunalla”
takaisin yksikköonsä suh-
teessa useammin kuin suo-
menkielisiä oppilaita. Tästä
suuttuneena hän, vastoin
armeijan määräyksiä ja
jopa uransa vaarantaen
kirjoitti asiaa koskevan
kirjeen suoraan ylipäällikkö
Mannerheimille, joka
puuttui asiaan. Monet
Niinisalon RUK:n opettajat
vaihdettiin ja tilanne alkoi
parantua. Rykmentin
miesten ja komentajan
suhteet sen sijaan lujittui-
vat (Nykvist, 2005, s. 186–
190).

Ylipäällikkö kiinnitti
17.4.1944 yhtymien ko-
mentajien huomion niihin
epäedullisiin seurauksiin,
joita joukkojen pitkäaikai-
nen olo samoissa asemissa
toi mukanaan. 8.D oli ollut
poissa etulinjapalvelusta
12.6.43 lähtien, 17.D taas
oli ollut etulinjassa syys-
kuusta 1941.

VI AK:n komentaja antoi
5.5.44 käskyn, että 8.D:n
on vaihdettava 17.D etu-
linjasta 26.5.44 mennessä
(Jatkosodan historia IV. s.
180–185).
JR 61:sta tuli 22.5.–
16.6.1944 armeijakunnan
reservi, joka sijoitettiin Sy-
värin länsipuolelle, Kinkie-
van – Karelskajan alueelle
(Nykvist, 2005, s. 269).

kynjakoon Kinkievassa;
rykmentti siirretään kiirees-
ti Viipuriin, lähtö Alavois-
ten ja Tuuloksen asemilta.
Kymmenien kilometrien
päivämarssit asemille kes-
tivät kaksi päivää. Ensim-
mäinen juna lähti Alavoi-
sista 17.6. aikaisin aamulla
ja viimeinen 19.6. Tuulok-
sesta iltapäivällä. Kuusi ju-
nayksikköä kuljetti joukot
Kavantsaaren ja Hannilan
asemille (Nykvist, 2005, s.
282–287). Ne ryhmitettiin
ensin Kilpeenjoen alueelle,
josta joukot 21.6. marssivat
Juustilaan asettuen siellä
puolustukseen (Koskimaa,
s. 32–33).

Puna-armeija työntyi rai-
vokkaasti kohti Viipuria,
joka menetettiin 20.6.44
vain yhden päivän taistelun
jälkeen. Viipurin pohjois-
puolella oli Tienhaaran nie-
men puolustus kovin heik-
ko parin vuorokauden ajan.
Onneksi 10.D:n komentaja
eversti Savonjousi kome-
nsi oma-aloitteisesti alueella
kaksi pataljoonaansa: Er.P
20 Kivisillan vasemmalle
ja 1/JR 1 oikealle puolelle.
Uhkaava aukko oli tukittu,
kun vihollisen karkijoukot
tulivat salmelle. Puolustus-
ta vahvennettiin siirtämällä
alueelle 10.D:n pst-tykke-
jä, Ps.D:n rynnäkötykkeitä
sekä Pioneeripataljoona 2.
Joukkojen tueksi muodos-
tettiin Tykistöryhmä Arra,
johon kuuluivat Kev.Psto
20, Rask.Psto 14, Rask.Psto
25 ja Rask.Psto 40 sekä 1/

Rask.Psto 16.
Vihollinen ryhtyi valmistelemaan hyökkäystä Kivisillansalmen yli ja teki 21.6.44 vain tiedustelun luonteisia hyökkäyksiä, jotka torjuttiin. Aamulla 22.6. se aloitti kiivaan tulivalmistelun Tiehaaran niemelle sekä pyrki salmen yli kahlaamalla ja siltojen raunioiden kautta (Koskimaa, s. 29).
JR 61:n komentaja everstiluutnantti Marttinen sai samana aamuna 22.6. käskyn siirtyä Tienhaaran niemelle, jossa JR 61 ottaisi rintamavastuun lohkolla, jonka vasen raja oli Suomenvedenpohja ja oikea raja Ykspäänjoki (Koskimaa, s. 33). Rykmentti otti klo 15 rintamavastuun Kivisillansalmella.
Everstiluutnantti Marttinen johti joukkojaan edestä. Rykmentin komentopaikka oli aluksi n. 1 km etulinjasta sijaitsevan suuren ns. Kasakkakiven taakse kaivetussa kuopassa, kunnes se siirrettiin Tienhaaran kylään. Alueella taistellut pataljoona (1/JR) oli hakenut asemansa luonnon kohoutumista. JR 61:n joukot joutuivat kiireesti kaivautumaan ja rakentamaan tarvittavat puhelinyhteydet.
Venäläiset aloittivat 22.6. klo 23.15 tykistövalmistelun jälkeen Kivisillansalmella ylimenohyökkäyksen. Se torjuttiin, mutta vihollinen uusi hyökkäyksen 23.6. klo 0.15, jolloin

Kartta 2. (Koskimaa, s. 35)

osa heistä pääsi Liitsaaren tienoilla maihin. Oma jalkaväki tuhosi maihin päässeet ja oma tykistö aiheutti viholliselle suuria tappioita sen ryhmitysalueilla Linansaassa ja Sorvalissa, tuhoten samalla vihollisen ammusvaraston. Everstiluutnantti Marttinen kiersi koko yön joukoissaan kiitäen ja kannustaen. JR 61 oli torjunut edellisen illan ja yön aikana tunnustelun luonteiset hyökkäykset.

Aamulla 23.6. ryhtyi vihollinen ratkaisevaksi tarkoitettuun hyökkäykseen; tykistön ja lentopommitusten rummutuksessa katkesivat kaikki puolustajan puhelulinjat ja useimmat radiot menivät epäkuntoon. Oma tykistö aloitti vastavalmistelujen ampumisen vihollisen ryhmitysalueille.
Myös 3. Prikaatin ja Ratsuväkiprikaatin tykistöt vahvensivat 17.Divisioonan tykistön tulta, joten parhaimmillaan 11 patteristoa moukaroivat hyökkäykseen ryhmittynyttä vihollista. Ylimenokalustoa tuhoutui. Vihollisen jalkaväki hyökkäsi n. klo 8 Kivisillansalmen koko leveydellä, salmi oli täynnä veneitä ja lauttoja. Oman tykistön piti nyt siirtää tuli vastavalmisteluista torjuntoihin Kivisillansalmeen. Viestiyhteydet eivät kuitenkaan toimineet. Muutaman minuutin kuluttua 2. pataljoonan komentaja, kapteeni Renvall sai kuitenkin voimakkaalla B-radiolla läpi 17. D:n esikuntaan käskyn, TULTA, TULTA, TULTA! Eversti Rauramo keskiti nopeasti divisioonan ja naapurien koko tykistön tulen torjuntoihin. Kranaattinheittimet, panssaritorjuntatykit ja rynnäkkötykit sekä jalkaväki yhtyivät tulitukseen. Vain yhteensä komppanian verran vihollisia pääsi salmen yli Herttualassa, Liitsaassa ja sil-

tojen kohdalla. Ne tuhottiin tienoilla maihin. Oma jalkaväki tuhosi maihin päässeet ja oma tykistö aiheutti viholliselle suuria tappioita sen ryhmitysalueilla Linansaassa ja Sorvalissa, tuhoten samalla vihollisen ammusvaraston. Everstiluutnantti Marttinen kiersi koko yön joukoissaan kiitäen ja kannustaen. JR 61 oli torjunut edellisen illan ja yön aikana tunnustelun luonteiset hyökkäykset.

Kartta 3. (Koskimaa, s. 38)

viholliskomppania hyökkäsi. Hyökkäys torjuttiin kaikkien aseiden tulella heti alkuunsa. JR 61 oli torjunut vihollisen rajun, läpimurtoon tähtäävän hyökkäyksen Kivisillansalmella.
Saksalaisen Lento-osasto Kuhlmeyn syöksypommitukset aiheuttivat viholliselle raskaita tappioita ja nostattivat omien joukkojen taistelutahtoa. Viipurin seudun yllä käytiin 23.6. neljä suurta ilmataistelua. Everstiluutnantti G. Magnussonin johtama Lento-rykmentti 3 ja Lento-osasto Kuhlmei sekä oma ilmatorjuntamme ampuivat alas noin 30 viholliskonetta.
JR 61 antoi tykistön tuke-
mana jo kahden ensimmäisen taistelupäivän aikana viholliselle lujia iskuja; vihollisen tappiot olivat yhteensä kaatuneina ja haavoittuneina arviolta 2 000 miestä. JR 61 menetti 22.–23.6. kaatuneina 37 ja haavoittuneina 150 miestä.
Seuraava taistelupäivä oli melko rauhallinen. Vihollinen ryhmittyi klo 10 hyökkäykseen Kivisillansalmella, mutta oma tykistö ja heittimistö hajottivat ryhmityksen. Vihollisen ammusvarasto Sorvalissa syttyi tuleen.
Ylipäällikkö ylensi 23.6. everstiluutnantti Alpo Kullervo Marttisen, 35 v., everstiksi kiitokseksi siitä, että hänen rykmenttinsä oli ensimmäinen, joka torjui vihollisen rynnistyksen Valkeasaaren läpimurron jälkeen.

Venäläiset yrittivät vielä 25.6. hyökätä Kivisillansalmen yli. Oma tykistö ja heittimistö ampuivat torjunnat Sorvali ja Linna. Hyökkäys tyrehtyi. Tähän lopuivat vihollisen vakavat yritykset päästä Kivisillansalmen yli tärkeälle Tienhaaran niemelle ja edelleen Ihantalan joukkojen sivustaan ja selustaan.
Vihollisen haltuun oli jäänyt suppea sillanpää siltojen kohdalla, ja vihollinen oli jopa onnistunut täydentämään sillanpäässä olevaa joukkoaan. Se onnistuttiin lopullisesti tuhoamaan vasta 23.7.
JR 61 menetti 24.–25.6. kaatuneina 5 ja haavoittuneina 97 miestä. Vielä 26.-27.6 kärsi JR61 tykistön ja heittimistön tulussa huomattavia tappioita. Se menetti kaatuneina 4 ja haavoittuneina 103 miestä. JR 61 menetti Tienhaaran niemellä kesäkuussa yhteensä kaatuneina ja haavoittuneina 501 miestä (Koskimaa, s. 36–40).
Täydellisen luettelon tekeminen kokonaisen rykmentin kaatuneista on vaikea tehtävä, sillä rykmentin omissa asiakirjoissa mainitaan vain taistelussa kaatuneet tai kenttäsairaaloissa haavoihinsa menehtyneet. Sotasairaaloihin siirretyt haavoittuneet eivät enää oleet rykmentin kirjoissa. Eri lähteiden nojalla laaditussa luettelossa on 602 nimeä. Heistä suurin osa kaatui Sääntämän, Shemenskin ja Tiehaaran taisteluissa

(Nykvist, 2005, s. 330).
Rykmentti sai tappioiden johdosta täydennykseksi 29.6. yhteensä 10 upseeria, 20 aliupseeria ja 80 miestä. He olivat v.1925 syntyneitä nuoria miehiä. Heinäkuun 5. ja 6. päivänä tuli vielä 53

aliupseeria ja 186 miestä, jotka olivat vanhoja, 1906–1908 syntyneitä.
Rykmentin tehtävä Tienhaaran niemellä päättyi 6.8.1944, jolloin 3. prikaati miehitti JR 61:n huolellisesti vahvistamat asemat. JR 61 siirrettiin noin 10 km Tiehaaran pohjoispuolelle Vahvialan-Nurmen seudulla reserviksi. Siellä alkoi tehostettu koulutus ja harjoittelu.

JR 61 siirtyi aselevon jälkeen 6.9. alkaen uuden rajan yli sitä vahvistamaan. Rykmentti koottiin 10.10.44 viimeisen kerran katselmukseen ja koko 17.D:n paraatiin Harjun kylän maille. Rykmentin kotiutus tapahtui Pulsan asemalta 8.11.-11.11.44. Junat kuljettivat joukkoja Kristiinankaupunkiin, Jepualle, Pännäisiin ja Vaasaan.
Eversti Marttinen nimitettiin Mannerheim-ristin ritariksi 4.12.1944 (Nykvist, 2005, s. 310–315). Hän joutui monen muun isänmaallisen upseerin tavoin pakenemaan ulkomaille. JR 61:n miehet juhlivat 14.9.1974 aselevon 30-vuotismuistoa. Vaasassa pidettyyn juhlaan saapui USA:s-sakin everstin arvoon kohonneen Alpo Marttisen tervehdys USA:sta, jossa hän tuolloin asui ja myös kuoli 20.12.1975 (Nykvist, 2005, s. 328). Hänet on haudattu Kansain osavaltion Fort Leavenworthin hautausmaahan kahden poikansa viereen (Kairinen 1987, s. 175).

Raimo Havusela 5.11.2021

- Lähteet:
- Forss, Stefan (1994). ”Helsingin valtatie tukittiin Tiehaarassa”. Sotilasaikakauslehti elokuu 8/94, s. 14–20.
- Jatkosodan historia 1, WSOY, Porvoo 1988
- Kairinen, Paavo A. 1987. Marttisen miehet. WSOY, Koskimaa, Matti (1996). Torjuntavoitto Viipurinlahdella kesällä 1944. WSOY.
- Nykvist, Nils-Erik (2005). Sextiettan. Infanteriregementte 61, 1941–1944. ISBN 951-52-2333-4 (Söderströms). Åttände upplagan. RT-Print Oy. Pieksämäki. 450 s.

Kokkolan Reserviupseerit ry:n vuosikokous 11.11.2021

Kokkolan Reserviupseerit ry piti vuosikokouksensa Yritystalo Evaldissa. Kuvassa uusi kerhon hallitus vuodelle 2022. Vasemmalta takarivistä: sihteeri kapt. Pasi Paasila, taloudenhoitaja kapt. Ensio Korkeasaari, varapj. maj. Keijo Knuuttila ja lippu- ja tiedotusups. maj. Antti Porko. Alarivi: pj. maj. Jari Myllymäki, erill.teht. maj. Terho Tattari ja ampumaups. ltn. Esa Virtanen. Kuvasta puuttuvat: koulutusups. maj. Kari Autio sekä urheilu- ja nuorisoups. maj. Osmo Saarinen. Kuva: Eero Muhonen

Muutoksia Vimpelin Reserviupseerikerhossa

Vimpelin Reserviupseerikerho piti pitkään siirretyn vuosikokouksen lokakuun 25. päivänä Jäykäntuvalla. Kokous päätti uusia yhdistyksen toimivan johdon. Uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Atro Anttila ja sihteeriksi Jyrki Lappi. Väistyvä puheenjohtaja reservin majuri Martti Sunnari kiitteli sitä, että vetovastuu siirtyy nyt nostomiehiltä reserviläisikäsille. Vimpelin itsenäisyyspäivän juhlassa 6.12. uusi puheenjohtaja Atro Anttila (vasemmalla) ja hänen edeltäjänsä Martti Sunnari poseerasivat rinnakkain. Kuva: Esko Hyypä

Jounin Vyö -kilpailu

Pikkuisen taustaa Jounin Vyö -kilpailusta. Jouni Liуска Haapajärven Reserviupseerikerhosta heitti keuhalla 2021 ilmaan ajatuksen perustettavasta kilpailusta, joka ammuttaisiin kauden lopuksi marraskuussa, kun olosuhteet ovat haastavammat. Ajatus jäi itämään ja lopulta päätettiin säännöistää ja palkinnosta. Jouni teki konekiväärin patruunavyöstä kiertopalkinnon, johon lisätään vuosittain tarralla kilpailun voittajan nimi, vuosi ja tulos. Näin alussa on laatan paikkoja valmiina 13 ja vyötä 2 metriä; varastossa on vyötä lisää ja sitä voidaan jatkaa tarvittaessa. Kilpailu on yhteistä toimintaa Haapajärven Reserviupseerikerhon ja Reserviläisten kanssa. Kilpailussa ammutaan reserviläiskiväärillä RA1 10 laukausta ja RA2 6+6+6 laukausta, matka 150 m. RA3 10+10 laukausta ja RA4 10+10 laukausta kääntyviin tauluihin parilaukauksina 9.00 mm pistoolilla, matka 25 m. Kaikki laukaukset lasjetaan ja maksimitulos on 680 pistettä.

Markku Takala,
ryhmäkuva Jouko Paananen

Jounin Vyö -ampumakilpailu 13.11.2021 Haapajärven Varikonradalla

1	Jari Laukka	601
2	Ari Haapa-aho	577
3	Marko Sandelin	557
4	Jarno Ojala	516 (kympit ratkaisivat)
5	Matias Löytynoja	516
6	Miika Niskala	504
7	Asko Kukkonen	496
8	Jukka Remes	480
9	Arto Kunelius	473
10	Mauno Harju	448
11	Arto Vihelä	437
12	Matti Huttunen	354
13	Jukka Parttimaa	335
14	Tuomas Tyhtilä	289

Onnittelut mitalisteille ja voittajalle, joka sai vuodeksi Jounin Vyö -kiertopalkinnon mukaansa. Kiitokset Jouni Liuskalle nimikkopalkinnosta ja toimitsijoille kilpailun mahdollistamisesta. Kilpailu toteutettiin yhteistyössä Haapajärven Reserviupseerikerhon kanssa.

Jounin Vyö -kiertopalkinto

Kilpailuun osallistuneita reserviläisiä ja palkitut Haapajärven Varikonradan maastossa.

Jari Laukan ampumat RA1- ja RA2-aulut. RA1:ltä täydet 100 pistettä!

Lapin kenraali

Kurt Martti Wallenius (1893–1984) on Lapin sotahistorian ja pohjoisen kirjallisuuden keskeisiä hahmoja. Hänen sotilasuransa jääkäristä kenraalimajuriksi ja yleisesikunnan päälliköksi vajaan 15 vuodessa on huimaava. Yhtä huimaava on vain hänen putoamisensa tyhjiin presidentti Ståhlbergin kyyditysskandaalin seurauksena 1930.

Lappi tuli K.M. Walleniukselle tutuksi vapaussodassa, Viena ja Petsamo heimosodissa. Talvisodassa kenraali koki tähdenlennon omaisen nousun toimiessaan Lapin rintaman voitokkaana komentajana, mutta siirto etelään sodan lopulla ja Viipurinlahden sekasorto päättivät Lapin pelastajan sotilasuran – tällä kertaa

lopullisesti. Alkoholilla oli jonkinmoista osuutta asiaan.

Mannerheim ei pitänyt värikkäästä ja rahvaanomaisesta kenraalistaan. Jatkosodassa hän ei antanut Walleniukselle tehtäviä. Siitä jatkui 1930-luvulla käynnistynyt menestyksessä kirjailijaura pohjoisten aiheiden – Lapin ja Jäämeren – parissa.

Walleniuksesta on ennuudesta olemassa Veli-Pekka Lehtolan tekemä erinomainen elämäkerta (1994), joka sivumennen sanoen löytyy internetistä tekijänsä kotisivuilta. Nyt sotahistorian tutkija Lasse Laaksonen on tarttunut kirjailijakenraaliin ja kirjoittanut uuden elämäkerran. Se ei muuta kokonaiskuvaa

Walleniuksesta, mutta täydentää sitä yksityiskohdilla ja tulkinnoilla.

Laaksonen käy perusteellisesti läpi Walleniuksen vaiheet ennen talvisotaa, mutta jättää vähemmälle sen jälkeiset tapahtumat. Olisin odottanut talvisodasta väitelleeltä tutkijalta enemmän analyysia Lapin ryhmän komentajan toiminnasta ja merkityksestä torjuntataisteluissa.

Laaksonen tyyli on kehittynyt kirja kirjalta. Niin sanottujen sivistyssanojen viljely on vähentynyt. Ansiokasta on, että hän pyrkii välttämään nykyään historiantutkijoille niin muodista jälkiviisastelua ja moralisointia. ”Sotapäällikkö ei voi olla maailmaa kuoliaaksi syleilevä, terapi-

aa joukoilleen tarjoava laupuden lähettiläs”, täryttää tekijä. Toisaalta Laaksonen taitaa lähdekritiikin ja hyvä niin, sillä ”Wallella” oli armoittomana tarinankertojana taipumus värittää sanomisiaan.

Jokunen virhekin on paksuun kirjaan pujahtanut. Paavo Susitaival ei ollut jääkäri, jääkärien pommari-kurssi oli Polangissa eikä Polangissa, Pohjois-Suomen ryhmän esikunta ei sijainnut Kuopiossa vaan Kajaanisissa.

Jussi Niinistö

Lasse Laaksonen: Kynän ja miekan kenraali Wallenius.
Docendo 2021. 473 sivua.

”Venäjä, Venäjä, Venäjä”

EK:n toimitusjohtaja Jyri Häkämies toimi puolustusministerinä 2007–2011. Tuolta ajalta hänet muistetaan erityisesti ”Venäjä, Venäjä, Venäjä” -puheestaan, jolla hän sanoo ennakoineensa geopolitiikan paluuta. Georgia ja Krim osoittivat sittemmin, että sanoilla oli katetta. Muistelmissaan *Väistämättä* hiljattain 60 vuotta täyttänyt Kotkan poika kertoo kuuluisan puheensa taustat.

Washingtonissa syyskuussa 2007 puhunut Häkämies oli todennut Venäjästä tulevan vahvempi tekijä turvallisuuspolitiikassa tulevalla vuosikymmenellä. Tähän viittasi Venäjän presidentin Vladimir Putinin linjapuhe Münchenin turvallisuuskokouksessa saman vuoden alussa. Ministeri totesi, että Suomen turvallisuushaas-

teet ovat ”Venäjä, Venäjä ja Venäjä” ja että puolustuspolitiikasta vastuullisten tulee tehdä tästä johtopäätöksiä.

Yle ryhtyi rummuttamaan Venäjän uhkaa, vaikka Häkämies oli käyttänyt sanaa haaste. ”Jos uutisia ei ole, niitä tehdään” toteaa muistelijä. Niin on, jos siltä näyttää, totean puolestani nimimerkillä ”kokemusta on”.

Häkämiehen kaudella kansainvälisessä puolustusyhteistyössä jatkettiin pienin mutta varmoin askelin eteenpäin. Pohjoismaiden yhteistyöhanke Nordefco virallistettiin 2009 ja samoilla haminoilla työkieliksi vakiintui nordiskan sijaan englanti – seikka, jota myöhemmät polvet kiittolaisuudella muistavat.

Kahdenväliset suhteet Yh-

dysvaltoihin edistyivät ja kynnysasejärjestelmänä pidetyn JASSM-rynnäkköohjuksen hankinta Hornet-hävittäjiin eteni. Olisiko se edennyt yhtä hyvin ilman Jyri Häkämiehen ja hänen amerikkalaisen kollegansa Robert Gatesin selvästi toimivia henkilökemioita?

Vastaavan kaltainen tilanne oli omalla kaudellani, kun Suomi haki HX-hankkeeseen liittyen vapautusta elektroniseen sodankäyntiin erikoistuneisiin Growler-koneisiin. Ministeri Jim Mattis tuki pyyntöäni, vaikka Pentagonissa ei asiasta oltu erityisemmin innostuneita. Mutta ministerin toive on virkamiehelle käsky Yhdysvalloissakin.

Häkämiehellä oli ministerin salkussaan poikkeuksellisesti myös valtion omistajaohjaustehtävät. Ne

epäilemättä veivät aikaa puolustusvoimien kohteiden ja erilaisten maanpuolustushenkisten tilaisuuksien kiertämiseltä, joita itse harrastin hyvinkin innokkaasti ja ymmärsin, että kentäkin siitä piti. Hawkin ja Hornetin kyytiin ministeri sentään ehti.

Häkämiehen vetävästi kirjoitetut muistelmat antavat ajatuksen aiheesta puolustuspolitiikan harrastajille, mutta löytyy kirjasta tarinaa työmarkkinoista ja eritoten puoluepolitiikasta, onhan kirjoittajan vankka kokoomuslaisuus suvunperintöä.

Jussi Niinistö

Jyri Häkämies: Väistämättä.
Otava 2021. 304 sivua.

Reserviläiset Kalajoen ja Himangan kunniavartioissa

Kuvatestit vasemmalta oikealle.

Kalajoen sankarihaudat, ltn (res.) Timo Taari (vasemmalla) ja vänr (res.) Tuomas Laakko. Kuva: Riitta Lehto

Vapaussodassa kaatuneiden muistomerkki, Kalajoki: jääk (res.) Tuomas Niemi (vasemmalla) ja alik (res.) Tero Turvanen. Kuva: Riitta Lehto

Himangan kirkon sankari-muistomerkki: vänr (res.) Aleksi Nivala (1. vas.), takana ltn (res.) Timo Taari. Oikealla edessä kapt (evp.) Jari Vähäkainu, hänen takanaan vänr (res.) Tuomas Laakko. Himangan Nuotioveljien partiolaiset taustalla. Kuva: Riitta Lehto

Itsenäisyyspäivän seppeleen-laskut ja kunnianosoitukset Pietarsaarella ja Pedersöressä

Hedersvakter vid Johanneskapellet i Jakobstad, Strandvall & Wikström. Vid monumentet över 1918 Blomqvist & Wikstrand. Kunniaavartio Johanneksen kappelilla Pietarsaarella, Strandvall & Wikström. Vuoden 1918 monumentilla Blomqvist & Wikstrand. Bild/kuva: Johan Irjala

Hedersvakter vid Pedersöre kyrka i Jakobstad, Strand & Rönqvist. Kunniaavartio Pedersören kirkolla Pietarsaarella, Strand & Rönqvist. Bild/kuva: Cecilia Holmström

Jakobstadsnejdens Reservisters och Jakobstads Reserv-officersklubbs gemensamma krans lades ner av fänrik Peltokangas och undersergeant Strandvall. Pietarsaarensudun Reserviläisten ja Pietarsaaren Reserviupseerikerhon yhteisen sepeleen laskivat vänrikki Peltokangas ja alikersantti Strandvall.

Joulukuun kuudennen juhlallisuudet perinteiseen tapaan Ylivieskassa

Poikkeuksen perinteeseen teki kuitenkin se, että nyt Suomen lippu sekä veteraani- ja reserviläisliiput kantajineen lähtivät muistomerkeille aamun jumalanpalveluksen jälkeen uudesta Pyhän Kolminaisuuden kirkosta neljän seppelpartion seuraamana. Itsenäisyyspäivän havuseppelet laskettiin vuosien

1939–1944 sotien, Vapaussodan, Karjalaan jääneiden vainajien ja Vakaumuksen puolesta kaatuneiden muistomerkeille. Juhlallisuuksien järjestäjinä toimivat Ylivieskan kaupunki ja Ylivieskan seurakunta. Kunniaavartiosta vastasivat Ylivieskan Reserviupseerit ry:n ja Ylivieskan Reserviläiset ry:n edustajat vahvis-

tettuna kahdella kokkolalaisella reserviläisellä. Pääjuhla vietettiin kulttuurikeskus Akustiikassa, ja iltakuudelta oli vielä partiolaisten soihtukulkue ja partiolupauksen antaminen ulkoilmakirkossa.

Kuvat: Jouko Liikanen

Kunniaosasto ja seppelpartiot järjestäytyivät reservin majuri Janne Suomisen johdolla kirkon keskikäytävälle itsenäisyyspäivän jumalanpalveluksen jälkeen. Ryhdikkäässä muodostelmassa myös reservin ylikersantit Jan Snåre ja Sami Pokki sekä alikersantit Jaakko Katajisto ja Joonas Ojaniemi.

Hedersvakter vid Pedersöre kyrka i Jakobstad Snåre & Bäckström. Kunniaavartio Pedersören kirkolla Pietarsaarella, Snåre & Bäckström. Bild/kuva: Cecilia Holmström

Sankaripatsaalla yliluutnantti res. Harri Haanpää (taaempi) ja kersantti res. Ari-Ville Kivioja.

Kälviällä pidetään perinteet kunniassa

Aamun juhlallisuuksien lisäksi Kälviällä oli suuri ilo saada kunniavartio myös illalla partiolaisten kynttilä-

kulkueen huipennukseksi. Siitä suuri kunnia pojille itselleen ja etenkin järjestelyt hoitaneelle Simo Säipälle.

Meillä tämä yhteinen isänmaallisuuden henki elää ja kulkueen vastaanottanut Jouko Toskala ei jättänyt

kulkueen nuorimmille mitään epäselvää siitä, että teko oli kunniakas, eikä myöskään siitä mitä kun-

nioitettiin ja missä oltiin. Itsenäisyyspäivän päätteeksi sovittiin jatkaa jo alkanut perinne ensi vuodeksikin.

Teksti ja kuvat:
Jukka Mansikkamäki

Itsenäisyyspäivän kunnianosoituksia Kokkolan muistomerkeillä

Kokkolassa on itsenäisyyspäivänä useampia kohteita, missä suoritetaan seppeleenlaskuja, näkyvimmin Kaarlelan ja Marian hautausmaitten sankaripatsaat lippulinnoineen ja kunniavartioineen. Muita kohteita ovat JR 29:n muistomerkki, Jääkärimuistomerkki, Vakaumuksensa puolesta henkensä menettäneiden muistomerkki, Vapauspatsas, Vapaussodan muistomerkki sekä Lotta- ja Suojeluskuntalaispatsas.

Kaarlelan sankarihautausmaalla vartiovuorossa Osmo Saarinen ja Jari Pasuri. Pohjanmaan aluetoimiston päällikkö evl. Mauri Etelämäki oli mukana myös seppeleenlaskua edeltävässä jumalanpalveluksessa.

Kokkolan kotirintamanaisten muistomerkillä kävivät seppeleen laskemassa Keski-Pohjanmaan Autojoukkojen killan Ari Olli, Kaj Nisula ja Ilkka Jylhä.

Marian hautausmaan Pro Patria -sankarimuistomerkillä seppeleenlaskujen aikana vartiassa seisoivat Olli-Matti Airiola, Esa Virtanen, Tero Saarikettu ja Tuomas Syrjälä.

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piiriä hallitaan nyt yhden vuosikokouksen mallilla

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piiri ry piti vuosikokouksensa 19. lokakuuta Haapajärven Kumisevalla, osuuskunta Kumisevan Kaiun tiloissa. Vuosikokous sisälsi nyt perinteisen kevätkokouksen tilinpäätöskäsittelyn, toimintakertomuksen sekä vastuuvapauskäsittelyn vuodelta 2020, sekä perinteisen syyskokouksen asiat toimintasuunnitelmineen, talousarvioineen ja henkilövalintoineen vuodelle 2022.

Piirihallitus on käyttänyt etäyhteyksiä ja sähköpostikokouksia kuluneen vuoden toiminnassaan.

Päätöksiä

Toimintavuoden 2020 tilinpäätös hyväksyttiin, samoin toimintakertomus sekä myönnettiin vastuuvapaus vuoden 2020 hallitukselle. Vahvistettiin toimintasuunnitelma, jäsen- ja lehtimaksut (entiset) sekä talousarvio vuodelle 2022.

Toiminnantarkastajana jatkaa Heikki Kippo, hänen

varamieheksään valittiin Antti Porko. Hallituksen jäsenmäärä säilyy yhdeksänä. Piirin edustajina Suomen Reserviupseeriliitossa ja Reserviläisliitossa jatkavat aiemmin valitut henkilöt.

Toiminnan painopisteet vuonna 2022

Piiri jatkaa paikallisyhdistysten toiminnan tukemista, toteuttaa maanpuolustuskoulutusta MPK:n kautta, jatkaa yhteistyötä eri maanpuolustusjärjestöjen kanssa sekä jatkaa Pohjanmaan Maanpuolustaja -lehden toimittamista.

Reserviläisurheilutoimintaa toteutetaan kuntoliikunnan ja testausten kautta sekä ampuamakilpailutoiminnalla. Jäsenyhdistysten työpanosta odotetaan Haapajärvellä 16.–18.9.2022 toteutettavan valtakunnallisen Syysjotoksen järjestelyissä ja toimitsijatehtävissä.

Aatteellista maanpuolustustyötä jatketaan, samoin veteraanityön tukemista.

Tiedottamisen alalla piiri jatkaa osittain kaksikielisen Pohjanmaan Maanpuolustaja -lehden julkaisemista neljä numeroa vuodessa. Reserviläistoimintaa esitellään jatkossakin messutapahtumissa. Piirin omia kotisivuja www.kpmaan-puolustajat.fi pidetään ajantasaisina.

Tiedottamiseen käytetään lisäksi yhdistyksen Facebook-sivuja, jolla julkaitaan sekä piirin, alueen yhdistysten, että muiden maanpuolustusjärjestöjen sekä Puolustusvoimien maanpuolustukseen liittyviä uutisia ja tiedotteita.

Piirihallitus vuonna 2022

Piirin uudeksi puheenjohtajaksi seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi valittiin Sami Pokki (Ylivieskan res.), 1. varapuheenjohtajaksi Seppo Ruotoistenmäki (Pyhäjärven res.ups.), 2. varapuheenjohtajaksi Tomi Kurikkala (Kannuksen res.) ja 3. varapuheenjohtajaksi Sami Salmu (Kalajoen res.

ups.). Hallituksen jäseninä jatkavat Rauno Hauta-aho (Pietarsaaren res.), Jari Myllymäki (Kokkolan res.ups.), Jari Kerola (Kalajoen res.) ja Eero Muhonen

(K-P:n Autojoukkojen kiltä). Uutena jäsenenä hallitukseen valittiin Markku Takala (Haapajärven-Reisjärven res.).

Jouko Liikanen

Pohjanmaan Maanpuolustaja -lehti

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piirin puheenjohtajuus on kaksivuotinen ja vuorolleen hallitusta johtaa joko K-P: n Reserviupseeripiirin tai Reserviläispiirin edustaja. Vuosille 2022–2023 puheenjohtajaksi valittiin Ylivieskan Reserviläiset ry:n puheenjohtaja, reservin ylikersantti Sami Pokki (oikealla). Vuoden 2021 loppuun saakka jatkava yliulunut Sami Salmu luovutti puheenjohtajan nuijan jo valmiiksi Sami Pokille.

Reserviläispolkuni

Armeijan jälkeen, josta kotiuduun Dragsvikistä 2002 kesällä, ei itselläni eikä lähipiirilläni ollut tietoa tai puhetta reserviläisyydestä. Tiedettiin vain, että kun 362 oli suoritettu, oltiin reservissä sijoitettuna johonkin joukko-osastoon, jota joskus kertauksiin ehkä kutsutaan. Pidän pääsääntöisesti armeijassa olemisesta ja mietinkin sinne jäämistä, mutta toisin lopulta päätin. Kovasti odottelin kertausharjoituskutsua, mutta sitä ei kuulunut.

Pohjanmaanlinja oli ensimmäinen harjoitus, josta kuulin armeijan jälkeen ja johon osallistuin vuosina 2003–2008 yhteensä viisi kertaa. Kyseinen erinomainen harjoitus järjestettiin Ylivieskan Mälinevalla. Se on edelleen kovin harjoitus, johon olen osallistunut. Kolme päivää tilanne päällä, jossa huollosta, levosta ja jaksamisesta piti pitää itse huolta. Matkat olivat pitkiä, unet lyhyitä ja toimintaa riitti. Vaikka harjoitus oli selvästi maanpuolustustaitoja kohottava ja lähes täydellinen sovelta-va harjoitus reserviläiselle, en silti vielä tätä niinkään mieltänyt reserviläistoiminnaksi. Pidän sitä erillisenä vapaaehtoisena harrastuskeikkana, vaikka MPK oli jo viimeisessä osallistumassani Pohjanmaanlinjalla mukana. Syy tälle oli varmaankin se, että Puolustusvoimat ei sinne meitä kutsunut ja aseina olivat

paintball-aseet eivätkä rynnäköintivälineet. Näillä reissuilla kuitenkin huomasin, että olin kaihannut yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ”taisteluiden” tuomaa jännitettä. Myöhemmin älysin myös sen, että miksi minä ihmeessä olin odottanut puolustusvoimilta kutsua, kun näitä loistavia harjoituksia oli ja on edelleen tarjolla koko ajan ympäri valtakuntaa. Vasta kun muutimme vaimoni kanssa synnyinkaupunkini Ylivieskaan vuonna 2010, pääsin lähemmin kontaktiin reserviläisyyden kanssa. Kun olin Haapajärvellä töissä, tuli ampuminen puheeksi paikallisen aktiiviampujan sekä reserviläisen kanssa. Ei kestänyt kauaakaan, kun osallistuin perusammuntoihin Haapajärvi-Reisjärven reserviläisten kanssa vuonna 2011, kiitos Markku! Samoilla tuloilla liityin sitten jo virallisesti reserviläiseksi heidän riveihinsä. Ammuntojen lisäksi kaipasin kuitenkin muutakin kuten esimerkiksi harjoituksia ja Pohjanmaanlinjan kovaa meininkiä. Vuori 2015 - harjoitus järjestettiin Haapajärvellä varikkoalueella, joten sinne päätin lähteä katsomaan meininkiä. Varsinkin kun vielä ystäväni sitä kehui ja kertoi menevänsä sissipuolen kouluttajaksi, kiitos Visa! Ei ole tarvinnut osallistumispäätöstäni katua. Yhteenkuuluvuus oli siellä heti ja kunnan tekemisen meininki metsässä. MPK

ja heidän kouluttajien rooli tuli myös tutuksi nyt paremmin. Kouluttaminen kiinnosti myös itseäni, joten asiaa hetken pohdituani, kyselin kouluttajamahdollisuuksia MPK:lta. Kouluttajapolku aukenikin sitten seuraavana vuonna. Muutaman vuoden sisällä olin jo aktiivinen kouluttaja sekä käynyt lähes kaikki kouluttajakoulutukset mitä oli saatavilla. Aktiivisuus palkittiin jälleen ja olenkin saanut kouluttaa koko rahan edestä siitä lähtien, kiitos Jukka, Jani ja Tomi! Vuori-harjoituksesta alkoi mielestäni reserviläisyyteni aktiivivaihe, jonka toivon kestävän pitkälle tulevaisuuteen. Osallistumis- ja kertauspäiviä alkoi kertymään vikkellä tahtia, kun erilaisia harjoituksia on tullut käytyä viidet tai kuudet vuodessa. Samalla muodostui minulle entuudestaan tuntemattomista henkilöistä rytmiryhmä, jonka kanssa käydään edelleen yhdessä harjoituksia. Naurua ja asiallista meininkiä on riittänyt yllin kyllin siitä lähtien, kiitos kaverit! Lähes samalla ryhmällä hoidettiin myös tänään 6.12.2021 kunnin avartioisto ja lipunkanto itsenäisyyspäivän juhliissa Ylivieskassa. Vuonna 2016 yhdistystoiminta paikallistasolla alkoi kiinnostaa kovasti, koska itselläni oli ajatuksia siitä, että mitä voisimme paikallisesti tehdä. Päätin siirtyä oman kotikaupunkini reser-

viläisiin, jonka puheenjohtajana on minulla ollut ilo ja kunnia siitä lähtien olla. Suosittelem aktiivitoimintaa yhdistystoiminnassa kaikille. Jokaisella on ideoita ja ajatuksia, joita saa ja pitää tuoda pöytään, koska sillä tavalla paikallisesti tapahtuu asioita, joita haluaa. Reserviläisten paikallisyhdistystoiminnan tehtäviä ovat muun muassa kohottaa ja ylläpitää maanpuolustustahtoa, sekä ohjata ja tukea jäsentä toimimaan reserviläisinä sekä tiedottaa mahdollisuuksista toimia vapaaehtoisen maanpuolustustyön hyväksi. Odottelu näissä ei toimi, vain aktiivinen toiminta.

Nyt kun aloitan piirin puheenjohtajana ensi vuonna, pidän tärkeimpinä tehtävinäni tukea jäsenhankintaa sekä edesauttaa yhdistyksiä löytämään uusia tekijöitä vastuutehtäviin. Mielestäni nämä kaksi asiaa takavat aktiivisen toiminnan ja riittävän uudistumisen, joita yhdistys tarvitsee säännöllisesti pysyäkseen aktiivisena. Niissä yhdistyksissä, joissa näissä on onnistuttu, on tekemisen meininki päällä. Nämä ovat yhdistysjohdolle ”must win battles”-asioita, joihin tulee kaikin keinoin pyrkiä. Ei välttämättä helppoja asioita, mutta erittäin tarpeellisia. Mitä reserviläispolustani olen siis oppinut ja neuvon muitakin tekemään? Ensinnäkin, että älä ole passiivi-

nen kutsun odottaja vaan aktiivinen ilmoittautuva osallistuja. Sen jälkeen alkaa tulla kutsujakin. Muista myös, että vapaaehtoinen maanpuolustustoiminta on yhtä kuin aktiivinen maanpuolustustoiminta ja vice versa. Toiseksi, jos jokin kiinnostaa tai mietityttää, nosta kätesi ylös ja kysy rohkeasti. Mahdollisuuksia on kyllä tarjolla ja henkilöitä on puhelinsoiton päässä, joiden tehtävänä on auttaa

sinua eteenpäin reserviläisurallasi. Minulla(-kin) on pitkä lista henkilöitä, joita saan nöyrästi siitä kiittää, että olen saanut mahdollisuuksia ja ohjeistusta, kun olen sitä tarvinnut. Oikein hyvää joulua ja tulevaa uutta vuotta!

Sami Pokki

Reservin upseerien ylennykset

Tasavallan presidentti on itsenäisyyspäivänä 6.12.2021 ylentänyt yhteensä 686 reservin upseeria ja erikoisupseeria. Majuriksi 40, komentajakapteeniksi neljä, insinööri-komentajakapteeniksi yksi, lääkintämajuriksi yksi, kapteeniksi 122, kapteeniluutnantiksi 12, insinöörikapteeniksi yksi, lääkintäkapteeniksi kaksi, teknikkokapteeniksi kaksi, yliluutnantiksi 200, merivoimien yliluutnantiksi 14, insinööriyliluutnantiksi yksi, lääkintäyliluutnantiksi viisi, luutnantiksi 246, merivoimien luutnantiksi 28, lääkintäluutnantiksi kuusi ja vänrikiksi yksi henkilö.

Majuriksi:		
Ojala Antti Samuli		Vaasa
Lääkintämajuriksi:		
Kaukoranta Heikki Ensio		Vaasa
Kapteeniksi:		
Isomöttönen Hannu Tapani		Vaasa
Kinnunen Mikko Pekka Johannes		Reisjärvi
Moilanen Urho Ilari Kalevinpoika		Ylivieska
Pajuniemi Pekka Tapani		Vaasa
Prest Tom Mikael		Kokkola
Yliluutnantiksi:		
Aapio Aki Daniel		Vaasa
Dahlbo Juha Erik		Vaasa
Nyman Kimmo Patrik Johannes		Vaasa
Luutnantiksi:		
Harlamow Kim Kristian		Kokkola
Katila Kalle Kari		Vaasa
Koljonen Hannes Tapani		Vaasa
Laakeri Jukka -Pekka		Kokkola
Lahtinen Markus Kristian		Vaasa
Mustajärvi Elias Aleksanteri		Kannus
Räisänen Jari Juhana Jeremias		Kokkola
Toivomäki Eetu Kalevi		Vaasa
Tölli Juho Ville Aukusti		Nivala

Pohjanmaan Maanpuolustaja -lehti onnittelee kaikkia palkittuja ja ylennettyjä reserviläisiämme!

Aluetoimistojen päälliköiden ylentämät aliupseeriston ja miehistön jäsenet reservissä

POHJANMAAN ALUETOIMISTO

Sotilasmestariksi:		
Haanpää Jari Jukka		Vaasa
Saarikettu Tero Markus		Kokkola
Ylivääpeliksi:		
Arpiainen Sami Taisto Olavi		Vaasa
Kero Jukka Petteri		Vaasa
Rouhiainen Juha Ilkka Emil		Vaasa
Valtinen Hannu Johannes Antero		Vaasa
Wikström Jesper Andreas		Pietarsaari

Vääpeliksi:		
Biskop Kai Mikael		Kokkola
Kivellä Teijo Heikki Matias		Halsua
Suominen Olli Johannes		Vaasa

Ylikersantiksi:		
Aalto Jani Petri		Kokkola
Kangasvieri Jukka Henrik		Kokkola
Lindroos Paul-Henrik Hugo		Vaasa
Reinisalo Jussi-Matti		Vaasa
Storfors Magnus Vilhelm		Vaasa
Syrjälä Tuomas Arto Nikanor		Kokkola
Tieva Antti Juhani		Kokkola

Kersantiksi:		
Hagström Oskar Johannes		Kokkola
Lepistö Jani Jouko		Vaasa
Mikkonen Samu Kasper		Vaasa
Ojala Markku Johannes		Vaasa
Palola Taneli Eino Ilmari		Kokkola
Rintaniemi Mikael Tuomas		Vaasa

Korporaaliksi:		
Sevola Mauri Olavi		Vaasa

Pohjanmaan Maanpuolustaja -lehti onnittelee kaikkia palkittuja ja ylennettyjä reserviläisiämme!

POHJOIS-POHJANMAAN JA KAINUUN ALUETOIMISTO

Ylikersantiksi:		
Vierimaa Antti Jaakko Jalmari		Nivala
Välimäki Teppo Mikael		Nivala

Kersantiksi:		
Jääskelä Eetu Niko Jalmari		Kalajoki

Alikersantiksi:		
Junno Joonas Ville-Valtteri		Ylivieska
Perkkiö Pekka Ylermi		Reisjärvi

Korporaaliksi:		
Järvelä Jari Tapani		Ylivieska
Kokkonen Ville Eino Eemeli		Reisjärvi
Korkiakangas Jouni Eerik		Ylivieska
Liikanen Sami Kalervo		Reisjärvi
Miettunen Juha -Matti		Haapajärvi
Niemi Pauli Sakari		Reisjärvi
Niinimäki Antti Kasper		Reisjärvi
Niskakoski Jari Samuli		Reisjärvi
Oja Jarmo Tapio		Ylivieska
Paananen Ari-Matti		Reisjärvi
Puurula Antti Markus		Reisjärvi
Savimäki Petri Markus		Haapajärvi
Tenhunen Anton Jere Julius		Haapajärvi
Vierimaa Jarkko Juhani		Nivala
Vilppola Marko Matti Sakari		Haapajärvi
Ävist Jukka Sakari		Haapajärvi

Ansioituneita Haapajärven-Reisjärven Reserviläiset ry:n jäseniä

Reserviläisliitto on päivämäärällä 6.12.2021 myöntänyt ansiomitaleja seuraaville Haapajärven-Reisjärven Reserviläiset ry:n jäsenille:

Reserviläisliiton kultainen ansiomitali (nro 1360), **Markku Takala**
Reserviläisliiton hopeinen ansiomitali, **Mika Muuttola**

Yhdistyksen kokouksessa perjantaina 26.11. luovutettiin

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piirin kultainen ansiomitali, **Jouko Paananen**

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piirin hopeinen ansiomitali, **Anna Jussila**

Reserviläisliiton pronssinen ansiomitali, **Mikko Ampula , Sakari Muuttola, Heikki Niemelä**

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien Piiri ry

Suomen 104. itsenäisyyspäivänä 6.12.2021 palkittuja Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piirin alueella:

Suomen Leijonan I luokan ritarimerkki (SL R I)
Lääkintäkapteeni (res) **Rahkonen Marko**, Kalajoki

Suomen Leijonan ritarimerkki (SL R)
Luutnantti (res), kaupunginjohtaja **Uusivirta Juha**, Haapajärvi

Suomen Leijonan Ansioristi (SL Ar)
Vääpeli (res) **Jukkola Janne**, Kokkola

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piirin hopeinen ansiomitali
Kapteeni (res) **Gummerus Heikki**, Kalajoki
Alikersantti, terveydenhoitaja **Jussila Anna**, Reisjärvi
Kanttori emeritus **Ainali Veli**, Kalajoki

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piirin pronssinen ansiomitali
Kirkkoherra **Lauri Kari**, Kalajoki
Vänrikki (res) **Laakko Tuomas**, Kalajoki
Ylivääpeli (res) **Wikström Jesper**, Pietarsaari
Kersantti (res), seurakuntamestari **Alakastari Juha**, Kalajoki
Jääkäri (res) **Rönnskär Jan-Anders**, Pietarsaari

Puolustusvoimat on itsenäisyyspäivänä 6.12.2021 ylentänyt seuraavat MPK Pohjanmaan maanpuolustuspiirin sitoutuneet reserviläiskouluttajat:

Luutnantiksi Liinamaa Esa, sotilasmestariksi Saarikettu Tero, ylivääpeliksi Arpiainen Sami, Järvinen Timo, Rouhiainen Juha ja Wikström Jesper, ylikersantiksi Syrjälä Tuomas, kersantiksi Lepistö Jani, alikersantiksi Kauppinen Marjo, Kortessalo Vesa ja Saviaro Joni sekä korpraaliksi Oja Jarmo.

Lämpimät onnittelumme ylennetyille koko Pohjanmaan maanpuolustuspiirin puolesta!

Kokkolan Reserviupseerit ry sitoutuu vahvasti veteraaniperinnetyöhön

Kokkolan Sotaveteraanien edustajat luovuttivat liput Kokkolan Reserviupseereille. Vasemalla Reserviupseerien lippu-upseeri majuri res. Antti Porko ja sotaveteraani Olli Hongell kädessään Kokkolan Sotilaspoikien lippu. Keskellä Sotaveteraanien puheenjohtaja Pertti Nieminen luovuttaa Suomen lipun Reserviupseerien puheenjohtaja majuri res. Jari Myllymäelle. Rintamanaisten lippu on Sotaveteraanien varapj. Terho Tattarin hallussa vielä hetken. Kokkolan Sotaveteraanit ry:n lippu on luovutettu Reserviupseereille aikaisemmin.

Kuva: Eero Muhonen

Kokkolan Sotaveteraanit ry perustettiin vuonna 1963. Nyt yhdistyksen veteraanien hyvinvoinnista tehty työ on päättymässä. Kun yhdistyksen hallituksen kokous ja kaksi yleistä kokousta oli pidetty, päätettiin yhdistyksen lak-

kauttamiseen vuoden 2021 viimeisenä päivänä.

Rintamatunnuksen omaavia sotaveteraaneja yhdistyksessä on jäljellä enää kolme, rintamanaisia viisi. Kokkolan Sotaveteraanit ry:n varsinaiset jäsenet, veteraanit ja lesket kutsutaan

perustettavan Keski-Pohjanmaan perinneyhdistys ry:n jäseniksi entisin ehdoin.

Viimeisessä kokouksessaan Kokkolan Sotaveteraanit ry päätti luovuttaa yhdistyksen lipun – Suomen lipun lisäksi – Kok-

Koulutuspäällikkö majuri res. Jari Myllymäki vastaanottaa Kokkolan Sotaveteraanit ry:n MPK:lle lahjoittamat ulkostandit varapj. majuri res. Terho Tattarin varmistuksessa. Kuva: Eero Muhonen

kolan Reserviupseerit ry:lle säilytettäväksi ja esillä pidettäväksi veteraanien muistoa kunnioittavissa tapahtumissa. Lisäksi Reserviupseereille luovutettiin Sotaveteraanien hallussa olevat, jo lakkautettujen yhdistyksien, Rintamanaisten

tenja Kokkolan Sotilaspoikien liput. Maanpuolustuskoulutusyhdistys MPK:lle luovutettiin neljä metallirunkoista ulkostandia. Aikaisemmin Kokkolan Sotaveteraanit ry on luovuttanut ison kahvikeittimen, kahvikaluston sekä

muuta tarjoiluvälineistöä Partiolippukunta Halkokarisille. Mainittakoon, että Kokkolan kulttuuritoimen kanssa tehdyn sopimuksen mukaan Halkokariset laskevan vuosittain seppeleen Veteraanikivelle kansallisena veteraanipäivänä 27.4.

Terho Tattari

OP Joki-Pohjanmaa

Himanka, Nivala, Perho

010 256 5001

Yhdessä yli kaikkien aikojen.

Pohjanmaan Maanpuolustaja on

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piiri ry:n,
Autojoukkojen Keski-Pohjanmaan Kilta ry:n,
Österbottens Försvarsgille - Pohjanmaan Maanpuolustuskilta rf:n,
Keski-Pohjanmaan Meripuolustajat ry:n yhdistysten tiedotus- ja jäsenlehti.

Talousasiat: Rauno Hauta-aho P. 040 581 7412
rauno.hauta-aho@sok.fi

Paino: Botnia-Print Oy, Kokkola

POHJANMAAN MAANPUOLUSTAJA

Päätoimittaja: Jouko Liikanen P. 044 558 2603
paatoimittaja@kpmaanpuolustajat.fi
www.kpmaanpuolustajat.fi

Aineistopäivät:

Talvisodan päättyminen..... 13.3.
Marskin syntymäpäivä..... 4.6.
Haminan rauha 1809 19.9.
Itsenäisyyspäivä 6.12.

OSOITTEENMUUTOKSET

RES: (09) 4056 2040
toimisto@reservilaisliitto.fi

RUL: (09) 4056 2054
toimisto@rul.fi

K-P Maanpuolustajien piiri ry

Sami Salmu 044 382 4129
sami.o.salmu@gmail.com

Autojoukkojen Kilta:

Ari Olli 050 375 4257
ari.am.oli@gmail.com

Österbottens Försvarsgille:

Arja Rantanen 050 524 4731
arjarantanen24@gmail.com